

Xəbər
Dini sektaya qoşulan və oğlunu öldürən qadıncan şok açıqlamalar
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 22 avqust 2017-ci il Çərşənbə axşamı № 174 (6788) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“MBNP banklar üçün reanimasiyaya çevrilə bilmədi”

Sabiq nazir RUFET ASLANLININ fəaliyyətini qiymətləndirdi: “Verdikləri qərarın biznes mühitinə təsirlərini aydınlaşdırıb dəqiqləşdirməyiblər”

yazısı səh.3-də

Rusiyanın Qarabağ planı: ermənilər 5 rayonu qaytarır və...

yazısı səh.11-də

6 uşağı ilə küçələrdə qalan gənc ana kömək istəyir

yazısı səh.12-də

Köpəklər, yoxsa körpələr-cəmiyyətdə ilginç müzakirələr

yazısı səh.13-də

Ərdoğan Azərbaycana bir neçə məsələyə görə gəlir

yazısı səh.8-də

Azərbaycanda marixuana leqallaşarsa...

yazısı səh.13-də

Xalq artistinin evindən seyf oğurlandı, özü isə susur...

yazısı səh.2-də

Putinin əsas adamlarından biri mərcədə biğini kimə uduzub...

yazısı səh.4-də

Erməniləri informasiya savaşında necə məğlub edək?

yazısı səh.10-də

Meteohəssas insanlara xəbərdarlıq-narahatlıq yaranacaq

yazısı səh.14-də

Azərbaycan vətəndaşı Dubay prokurorluğuna çağırıldı - uşaq oğurluğu işinə görə

yazısı səh.15-də

Nazirin bəyanatı aranı qarışdırdı - mühüm gəlişmə

“TÜRKİYƏ ERMƏNİSTANLA SƏRHƏDLƏRİ AÇIR” - GÜNDƏMƏ BOMBA KİMİ DÜŞƏN İDDİA

Ankara Kremlin layihəsi olan Avrasiya Birliyinə qoşula bilər - türk nazirdən Ərdoğanın Bakı səfəri öncəsi sensasion açıqlama; sərhədlər məsələsi gündəmə qayıdarsa, Azərbaycan üçün həm Avrasiya Birliyi, həm də Qarabağ məsələsində yeni situasiya yaranacaq, çünki...

Musavat.com
Toğrul İsmayil

yazısı səh.9-də

İsveç prokurorluğu Ziya Məmmədovla Arif Əsgərova ittiham irəli sürə bilər

340 milyonluq böyük korrupsiya işinin yeni detalları üzə çıxır

yazısı səh.3-də

Fikrət Yusifov:
“Müəyyən məqamda ayıldım ki, yox, bu, düzgün yol deyil”

yazısı səh.6-də

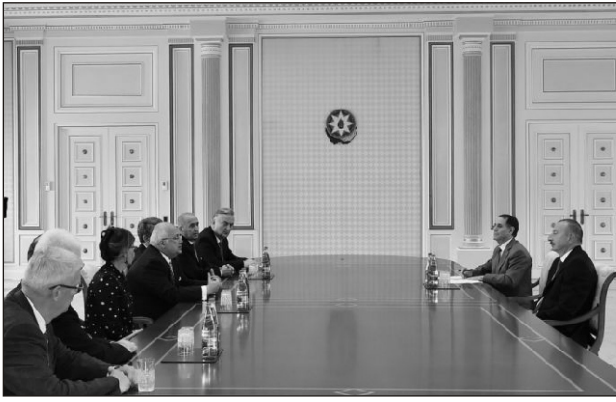
Dilavər Əzimli:
“Azəri” ifadəsi dünya türklərinin birləşməsinə ciddi şəkildə mane olur”

yazısı səh.7-də

Sahib Kərimli:
“Bizim müxalifət kitabsızdır”

yazısı səh.5-də

Prezident Qlobal Gənc Liderlər Forumuna qatılan sabiq dövlət və hökumət başçıları qəbul etdi

Prezident İlham Əliyev avqustun 21-də Bakıda keçirilən Qlobal Gənc Liderlər Forumunda iştirak edən Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri İsmail Serəgeldinin başçılıq etdiyi, Latviyanın sabiq prezidenti Valdis Zatlers, Bolqarıstanın sabiq prezidentləri Rosen Plevneliev və Petar Stoyanov, Xorvatiyanın sabiq prezidenti İvo Yosipoviç, İsrailin sabiq prezidenti Dalia İtzik, Bosniya və Herseqovinanın sabiq baş naziri Zlatko Laqumciya və Türkiyənin sabiq xarici işlər naziri Hikmət Çötinin daxil olduqları Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin nümayəndə heyətini qəbul edib.

APA-nın məlumatına görə, görüşdə Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun getdikcə artdığı, tərəfdaşlarının çoxaldığı, fəaliyyət istiqamətlərinin genişləndiyi vurğulanıb və mərkəzin gələcək fəaliyyəti ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Söhbət zamanı Bakıda keçirilən Qlobal Gənc Liderlər Forumunun əhəmiyyəti qeyd edilib.

Barselona terrorunun əsas şübhəli tutuldu

İspaniyanın Barselona şəhərində terror aktı törədilməsində şübhəli bilinən Yunus Əbu Yaqub saxlanılıb. APA-nın xəbərinə görə, bu barədə İspaniyanın "La Vanguardia" qəzeti məlumat yayıb.

Məlumatda bildirilir ki, terror aktını törətməkdə əsas şübhəli sayılan Yunus Əbu Yaqub Barselona əyalətinin San-Sadurni-d'Anoya şəhərində tutulub.

Qeyd edək ki, avqustun 17-də avtomobilin insanları üzərinə sürülməsi nəticəsində 15 nəfər ölüb, 130 nəfər xəsarət alıb. Terror aktını törədən şəxs hadisə yerindən qaçmışdı.

İŞİD terror qruplaşması terror aktına görə məsuliyyəti öz üzərinə götürüb.

Ukraynanın partiya sədri Saakaşvilini güllələməyə çağırdı

Ukraynanın Radikal Partiyasının lideri Oleq Lyaşko hesab edir ki, Odessa vilayətinin keçmiş qubernatoru Mixail Saakaşvili Polşa-Ukrayna sərhədini keçməyə cəhd etdiyi zaman güllələnməlidir.

Virtualaz.org xəbər verir ki, özünün facebook səhifəsində Lyaşko bununla bağlı yazıb:

"Saakaşvili öz kirvəsi Poroşenkonun qeyri-qanuni şəkildə verilmiş pasportunun əlindən alınması ilə bağlı qərarından narazıdır?! Ən yaxşı vəkilləri tut və get məhkəməyə! Sərhədcilərimizə müraciət edərim: sərhədi keçən hər kəsi tərəddüd etmədən güllələyərək öldürün".

Xatırladaq ki, hazırda Avropa ölkələrindən birində olan Mixail Saakaşvili sentyabrın 10-da Polşadan vətəndaşlığından məhrum edildiyi Ukraynaya daxil olacağını bəyan edib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Dərs bölgüsündə diaqnostik qiymətləndirmənin nəticələri nəzərə alınacaq

Təhsil Nazirliyi sentyabr ayından etibarən bütün müəllimlərin dərs bölgüsü prosesinə nəzarət həyata keçirəcək.

Təhsil Nazirliyinin İnsan resursları şöbəsinin müdir müavini Eşqi Bağırov APA-ya bildirib ki, yeni tədris ilindən ərazi maliyyə mərkəzləri tərəfindən dərs bölgüsü aparılarkən onların diaqnostik qiymətləndirmədə göstərdikləri nəticələr nəzərə alınacaq. Onun sözlərinə görə, bu proses bölgünü aparmaq imkanı olan məktəblərdə həyata keçiriləcək: "Əgər bir məktəbdə 1 fənn müəllimi varsa, nəticə burada nəzərə alınmaz. Ümumtəhsil müəssisələrində müəllimlərin tələbatın müəyyənləşdirilməsi, pedaqoji kadrların işə qəbulu və yer dəyişməsi qaydalarına əsasən də müəllimlərin dərs bölgüsündə diaqnostik qiymət-

ləndirmənin nəticələri nəzərə alınmalıdır".

Nazirlik rəsmisi qeyd edib ki, 2014-cü ildən etibarən keçirilən diaqnostik qiymətləndirmə həmişə könüllülük prinsiplərinə əsaslanıb: "Heç vaxt müəllimin qiymətləndirməyə cəlb olunmasını məcburi etməmişik. Buna baxmayaraq, istənilən qiymət-

ləndirmədə davamiyyət 99%-dən aşağı düşməyib. Öz üzərində işləmək, nəticəsini artırmaq istəyən müəllimlər növbəti illərdə keçirilən diaqnostik qiymətləndirmədə iştirak edə bilərlər. Müəllimlər qiymətləndirmədə iştirak edərək yüksək nəticə göstərsələr, bu, növbəti dərs bölgüsündə nəzərə alın bilər".

Məcburi köçkün yaşıllığın məhv edildiyini deyir, qarşı tərəf isə...

Cəbrayıl rayonundan məcburi köçkün olan Əsgərov Kamal redaksiyamıza gələrək şikayətlenib. Şikayətinin sözlərinə görə, hazırda yaşadığı Qaradağ rayonu Müşfiqabad qəsəbəsi, Məcburi Köçkün Şəhərciyində yaşıllıq məhv edilmək üzrədir: "2013-cü ildə həmin qəsəbə istifadəyə verilib. 2014-cü ildə mərkəzi dairə adlanan ərazinin yaxınlığında təxminən 60-a yaxın müxtəlif növ ağac əkməmişəm, bunun üçün xeyli maddi vəsait xərcləmişəm.

Həmin ərazilərdə qəsəbənin Mənzil İstismar Departamentinin direktoru Qabil Quliyevə 3 min xan çınarı verilməmişdi. Direktor mənəndən xahiş etdi ki, əhali ilə birgə həmin ağacların əkilməsinə ona köməklik göstərək. Biz qəsəbə sakinləri ağacların əkilməsinə yaxından iştirak etdik. Lakin çox təəssüf ki, baxımsızlıq nəticəsində həmin ağacların əksəriyyəti sıradan çıxdı. Kim ağaclara xüsusi qulluq etdi, onlar yetişdi, böyüdü. Bu gün isə Qabil Quliyev tərəfindən qanunsuz şəkildə ağaclar ərazidən çıxarılıb. O, həmin əraziləri satışa çıxarıb. Ərazilərin satışa çıxarılması müəyyən mənada qanuni hesab edilərsə də, yaşıllığın məhv

edilməsi tamamilə qanunsuzdur".

Şikayətçi məsələ ilə bağlı aidiyyəti qurumlara müraciət etdiyini bildirdi:

"Artıq ağaclardan ikisi yoxdur. Mənə rüsvət təklif edildi ki, imkan verim oradakı ağacların məhv edilməsinə göz yumum, orada obyekt tikilsin. 4 ildir ki, mən ağaclara qulluq edirəm. Qəsəbə sakinləri də buna şahiddir.

Aidiyyəti qurumlara müraciət etdim. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən nümayəndələr gəlib ağacları qeydiyyata saldılar, protokol tərtib etdilər. Üstündən bir müddət

keçdikdən sonra yenidən ağacların çıxarılmasına başladılar".

Məsələ ilə bağlı şikayətdə adı keçən qəsəbənin Mənzil İstismar Departamentinin direktoru Qabil Quliyevin də mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Q.Quliyev ona qarşı irəli sürülən ittihamları rədd etdi:

"Kamal Əsgərova tanıyıram. Qəsəbədə ona 20 kv.m yer də verilib, bərbərxana tikmək üçün. O isə tikintiyə təxminən 40 kv.m də əlavə edərək orada pıxaxana açdı. Pıxaxananın arxasındakı ağacları isə hasarlamışdı. Qəsəbə sakinlərinin şikayəti əsasında həmin hasarı sökdük. Yəni həmin yer zəbt edərək hasarlamışdı.

Bundan sonra Kamal Əsgərov müəyyən qurumlara şikayətlər yazdı. Bizim həmin ərazidə heç bir obyekt tikmək fikrimiz olmayıb".

Qurum direktoru iki ağacın yerindən çıxarılması məsələsinə isə bu cür aydınlıq gətirdi: "Bəli, həmin ərazidə iki ağac yerindən çıxarılıb və bu çoxdan olub. Ağaclar ərazidən keçən qaz borularına mane olduğu üçün qanuni şəkildə, nazirliyin icazəsi ilə yerindən çıxarılarq, təxminən 30 metr yaxınlıqdakı əraziyə köçürülüb. Yəni bu, tam qanuni şəkildə icra edilib".

□ Xəlida GƏRAY

Xalq artistinin evindən seyf oğurlandı, özü isə susur...

Xalq artisti Nazpəri Dostəliyevanın evindən oğurluq olub. Bu barədə APA agentliyi məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, oğurluq hadisəsi avqustun 19-da qeydə alınıb. Xalq artistinin Nərimanov rayonu, Yusif Vəzir Cəmənəmli küçəsi 15 ünvanda yerləşən evindən içərisində pul və sənədlər olan seyf oğurlanıb. Xalq artisti bu barədə polisə məlumat verib. Faktla bağlı Nərimanov Rayon Polis İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Oğurluqla bağlı xalq artisti Nazpəri Dostəliyevanın özü ilə əlaqə saxlamağa çalışdıq. Lakin xalq artisti zənglərimizə cavab vermədi. Qeyd edək ki, digər mətbuat orqanları da hadisə ilə bağlı xalq artistinin özündən məlumat almağa çalışsa da, müğənni zəngləri cavabsız qoyub.

□ Xəlida GƏRAY

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinə yeni sədr təyin olundu

"İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri təyin olunub.

APA-nın məlumatına görə, prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu vəzifəyə Əsgər Əyyub oğlu Ələkbərov təyin edilib.

FHN Xəzərdə batmaq təhlükəsi ilə üzləşən şəxsi xilas etdi

Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) Böhran Vəziyyətlərində İdarəetmə Mərkəzinə Bakının Sabuncu rayonunda 1 nəfərin dənizdə çimərəkə batma təhlükəsi ilə üzləşməsi barədə məlumat daxil olub.

APA-nın FHN-in saytına istinadən verdiyi məlumata görə, nazirliyin Kiçikhəcmli Gəmilərə Nəzarət və Sularda Xilasetmə Dövlət Xidmətinin xilasediciləri hadisə yerinə cəlb olunaraq vətəndaşı sudan çıxarıblar.

Tanınmış şair, Nobel mükafatı laureatı Aleksandr Brodski vaxtilə Türkiyə barədə alqaldıcı, təhqiredici bir fikir söyləyib: "Türkiyədə biğlardan başqa heç nə yoxdur".

Neynək. Ağır söhbət. Ziyalıya yaraşmayan bu axmaq fikri, müasir Rusiya liberalları indi də təkrarlamaqdan ləzzət alırlar. Ancaq...

Ancaq şükür, çağdaş Rusiyada indi hamı belələrindən deyil. Məsələn üçün, Vladimir Putinin mətbuat katibi Dmitriy Peskovu dünya mass-mediyasına tanıdan həm qısa şərhleridi, həm də qısa biğləri.

Peskovun öz biğlərinə sədaqəti, heç də Rusiyaya, heç də Putinə sədaqətindən az deyil. Cəmi ikicə dəfə o, bu biğlərinə dönük çıxıb həyatında. Səhifə belə olub. Peskovun qızı bir gün 2014-cü ilin iyununda atasına deyib, bəs ata, vahid dövlət imtahanından uğurla çıxsam, sən necə, biğlərinə qırxarsanmı?

Peskov yazıq, bir an qalır od ilə su... bağışlayın, biği ilə qızı arasında. Axır məcbur qalır qızına laldili "həə" desin.

Sabahısı gün o, əhdinə sadıq qalaraq biğlərini dibindən qırxaraq çıxır telekameşlar önünə. Bütün Rusiya deyir bir-birinə bəs, bı, bu nədi belə? Peskov biğlərini, xeyir ola, niyə qırxıb?

Növbəti dəfə Dmitriy Peskovun biğsiz sifətinə mən FETÖ dərbəsi ərəfəsində - 17 iyun 2016-cı il tarixində rast gəldim. Daxilimdə pıçıldadım: "Bu kişi, biğləri ilə qumar oynayır, deyəsən. Qızı ilə mərcini bildik. Bəs bu dəfə onu nə vadar edib ki, biğlərini dibindən qırxsın?"

DOSYE: DMİTRİY PESKOV. 17 oktyabr 1967-ci ildə Moskvada doğulub.

BOYU: 175 sm.
ÇƏKİSİ: 73 kq.
ASTROLOJİ İLİ: Keçi.

VƏZİFƏSİ: Siyasətçi.
2008-ci ildən bəri RF prezidentinin mətbuat katibi.

O, peşəkar, diplomlu türkoloqdu. Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetini əla qiymətlərlə bitirincə, yallah, düşüb atasının yoluna. Bəxtini diplomatiyada sınamaq istəyib. Rusiyanın Ankara səfirliyində sinxron tərcüməçi kimi işə başlayan Peskovu ilk dəfə Yeltsin gözlətdi edib, sonra Putin. Hər ikisi türk həmkarları ilə gizli söhbətlərində ancaq bax bu astagəl, ehtiyatlı diplomata etibar ediblər.

Qısa, Dmitriy Peskov "gizli diplomatiya" xətti ilə ilk dəfə karyera pilləkənə çıxıb. Uşaqlıq zamanında rus meşələrindəki qarğaların sənsindən özünə lazımı nəticələr çıxarıb - dünya, yırtıcıların yığınağıdır. Vaxtında öz fürsətdən istifadə etmədinsə, vəssalam, özündən kəs.

Türkiyədəki biğsizlərə qarşı görülən bütün əks tədbirləri götürür öz şəxsi nəzarətinə. Öz daxilinə pıçıldayır: "Bu dəfə uduzsaq, biğlərini daha uzatmayacağıam".

Türkiyə mövzusunda Peskovun Kremldən, birbaşa Putindən aldığı ilk qərar beləymiş - "Müasir Türkiyə-Rusiya siyasi həyatında oxşar paralellər. Reallıq. Mümkün

ikisi də dənənib zərərsizləşdirilməlidir.

Məruzənin bütün maddələri əvvəl Kremldə təsdiqlənir, sonra Rusiya XİN-də. 4-cü maddədən başqa. Onu bir başqa ünvanda - yəni FSB-də təsdiqləyib başlayırlar icrasına. Peskov bir az da ürəkəlini həmin vaxt. İqor Ponamaryovla şəxsi söhbətində gözələnilmədən "quş" buraxır. Deyir: "müxalifətin içəli, Bolotni

Putinin əsas adamlarından biri mərcədə biğini kimə uduzub...

Rusiya dövlət başçısının mətbuat katibi Peskovun müxalifəti yox etmək planı onun öz başında çatlayıb

Künc-bucaqda çürüyüb həyatın ləzzətindən yan öteəkəsən. Həyat məğlublari sevmir.

Ruslarda, bizim kimi, öz biğlərini mərcə qırxmaq adəti yoxdu. Mərcə biğ qırxmağı o sözsüz Türkiyədə öyrənib. Görüb, həəə, belə de... türklər ciddi qərarlarına öz biğləri ilə cavabdehdir. Ərdəğan misal üçün 1999-cu ildə türk generalının israrlı tələblərinə rəğmə, biğlərini qırxmayıb.

Rusiyanın Ankara səfirliyində təzəcə işə başlayan Peskova o vaxt bir türk generalı məsləhət görür gedib öz biğlərini qırxsın.

Peskovun "biğsiz" türklərə nifrəti, biğli Ərdəğana simpatiyası məhz bu nöqtədən start götürüb indiyədək davam edir bəlkə də.

Tədricən Peskov Türkiyədəki bu "biğli-biğsizlər qarşısındakı durmasının" gədir lap dərinliyinə. Görür, yox, ey... biğsiz FETÖ-çülər, hərbiçilər Amerikanın dəstəyi ilə Türkiyədə əsl gizli şəbəkə qurublar.

Rusiya məxfi qurumlarının gözünü bu məsələyə yönəltmək dönür Peskovun bir sayılı vəzifəsinə. Mövzu Kremldə müzakirəyə çıxarılır bir-iki dəfə. Axır Fətullah Gülen ocaqlarının RF ərazisində qovulması ilə nəticələnir.

2002-ci ilin dekabrında vəziyyət lap ciddiləşir. FTX sədri Nikolay Patruşev məcbur qalır mövzu ətrafında ayrıca bri-finq keçirsin. Qəzetlər başlayırlar bir ağızdan eyni sözləri təkrarlamağa: "Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidməti ölkə ərazisində casusluq fəaliyyəti ilə məşğul olan "Nurçular" icmasının qarşısını alıb. İcma, öz məxfi fəaliyyətini müxtəlif fondlar, kommersiya şirkətləri, təhsil ocaqları vasitəsi ilə həyata keçirilmiş. Ölkə əhalisi arasında təxribat yönüldü dağıdıcı təbliğatla məşğulmuş. Şəbəkə üzvləri, hüquq-mühafizə, ordu sıralarına sızmaq cəhdləri göstərsələr də, vaxtında görülmüş əks-tədbirlər buna imkan verməyib".

Deyilənlərə görə, Ərdəğan ilə Putin, bir ara öz aralarındakı söhbətlərin tərcüməsini ancaq Peskova etibar edirmişlər. FETÖ-yə qarşı birmə əməliyyatlar, 2016-cı il 16 iyul hərbi qiyamını önlemək cəhdləri də bax bu üçlük tərkibində həll edilib, biləsiz. Dördüncü bir şəxs olmayıb orda.

Samuraylar, ciddi bir işə başlamazdan önce saçlarını, biğlərini qırxmışlar. Dərbəyə düz bir ay qala-qalmaya Peskov eynən bax bu cür götürüb biğlərini tə-təmiz qırxır.

əməkdaşlıq imkanları".

Kimsənin indiyədək girmədiyi bu şuma, Peskov öz kotanı... bağışlayın, öz dərin analitik beyni ilə girir. Uzun araşdırmalardan sonra öz nəticələrini yığır bir qovluğa. Bil-mirəm Türkiyədəki "biğli-biğsizlərin davası"ni orda göstərir, yaxud göstərmir, öz işidi, ancaq bu mövzuda Putinin dərin rəğbətini qazanır, mən-cə. Ortaq maraqlar mövzusu təsdiqini tapandan sonra Peskov keçir güzgü qarşısına. Əlindəki qaçığıyla biğlərinin ucunu astaca qısaldaraq güzgüdəki əksini salamlayır.

Dediklərimi zarafat bilməyin. "Peskovun biğləri" söhbəti Rusiyada populyar mövzudur. Rusiya virtual dünyasında həttə eyniadlı bir elektron ünvan da mövcuddur.

"Rusiya-Türkiyə siyasi həyatında oxşar paralellər" mövzusu Peskovu axır gör hansı qənaətlərə getirir: 1. Rusiya ilə Türkiyənin siyasi taleləri eynidi. Hər ikisi, başqa yol yoxdu, öz köhnə imperiya modellərini bərpa etməyə məhkumdurlar. 2. Müasir rəhbərləri, ilk növbədə Ərdəğan ilə Putin, oxşadılar. 3. Lenin-Atatürk münasibətləri Ərdəğan-Putin işbirliyində təkrarlana bilər. 4. Türk-rus liberalları eyni bezin qırağıdır. İkisi də Qərbin 5-ci kolonudur.

pib. Heç adi orta təhsili də yoxdu. Sosial şəbəkələrdə paylaşdığı şəkillərdə ya at belindədir, yaxud bahalı avtomobillərin sükani arxasında. Nikolay bir dəfə hətta ana nənəsinə - Budyoninin qızına əl də qaldırıb. İl ərzində 116 dəfə yol hərəkət qaydalarını pozub. Cərimələri ödəmir. "Russia Today" telekanalı bir ara istəyib Nikolay jurnalist etsin. Alınmayıb.

2015-ci ilin 1 avqustunda Dmirtiy Peskov məşhur buz üstü idman ustası Tatyana Navka ilə öz toyunu Soçidə, dəbdəbəli "Rodina Grand Hotel & SPA" hotelində keçirir. Otel sahibi Oleq Deribaska toyun bütün xərclərini götürür öz boynuna. İcazə vermir təzə bəy əlini cibinə atsın. Ancaq Aleksey Navalni həmin toyu sözün əsl mənasında Peskovun burnundan götürür. Toy şəkillərinə baxıb görür aha, bax bunu korrupsiya faktı. Peskovun biləyindəki "Richard Mille" saatının yarım milyon dollar dəyəri var!

Liberalların Peskova qarşı amansız mübarizəsi təkcə elə bu faktla kifayətlənir. Tezliklə Navalni Moskvə ətrafında yüz milyonluq bir mülkünü fotolarını mətbuat səhifələrinə yayır. İddia edir bəs guya bütün bunlar Peskova məxsusdu.

Göründüyü kimi, liberalların Putin kadrlarına qarşı mübarizəsi sırf məişət məzmunludur. Yeni Navalni kimilər belə mövzularda dərin sosioloji araşdırmalara əl atmır, fəlsəfi-nəzəri fikirlər irəli sürmür əsla. Qarşısınanı sırf məişət müstəşirinə atırlar. Putin rejimi ilə ideoloji mübarizə səviyyəsinə qalxa bilmirlər.

İndi gülüş-zarafat, kompromat silahı ilə Rusiyada, Türkiyədə su bulandırmaq olar, ancaq hakimiyyətə yiyələnmək yox. Açıq mübarizə artıq hər iki ölkədə özünü doğrultmur. Gizli mübarizə işə həə, gəlin razılaşağ, hələ də nəsə vəd edir hər iki ölkə liberallarına. Türkiyədə müxalifət artıq bu gizli mübarizə yolunu seçib. Dərbəyə əl atıb. Rusiyada bəs nə olacaq?

Türkiyədə indi Qərbin bu 5-ci kolonu siyasətdən silinir. Növbə yavaş-yavaş gəlib çatır Rusiyaya. Proses Peskovun nəzarəti altındadır.

Türkiyə-Rusiya arasındakı paralellər, öncəgörmələrə imkan yaradır. Öz at gedişini Peskov indi də məhz bu müstəvidə atacaq.

O, uşaqlıq zamanında rus meşələrindəki qarğaların sənsindən özünə lazımı nəticələr çıxarıb - dünya, yırtıcıların yığınağıdır. Vaxtında öz fürsətdən istifadə etmədinsə, vəssalam, özündən kəs.

Həyat məğlublari sevmir.

Hamid HERİSÇİ

“Yeni Müsavat”ın bu sayının qonağı AXCP sədrliyinə keçmiş namizəd, aylar öncə partiya sıralarından xaric olunan politoloq Sahib Kərimlidir. İki il öncənin bu vaxtları AXCP sədri Əli Kərimliyə savaşa açan müsahibimizlə keçmiş partiyası daxilində son günlərdə baş verən hadisələrlə, eləcə də siyasi fəaliyyəti və müxalifətin mövcud durumu ilə bağlı söhbət etdik.

- Sahib bəy, son aylarda demək olar siyasi arenada yoxsunuz...

- Burada təbii ki, yay fəslinin də təsiri var. Amma şəxsi işlərim də burada rol oynayır. Siyasətdə fasilə götürürəm qeyd etmişdim ki, kənd təsərrüfatı ilə bağlı müəyyən layihələr var, onun icrası ilə məşğul olacam. Son dövəmdə də o işlərlə bağlı gərgin işləyirik. Çalışırıq ki, yeniliklər təbii edək. Bu mənada xeyli müddətdir siyasi proseslərdən kənarda görünürəm. Amma ümumən gündəmi izləyirəm. Ara-sıra mövqelərimi də ifadə edirəm.

- Hazırkı müxalifət düşürgəsinin fəaliyyətini necə dəyərləndirirsiniz?

- Müxalifət yoxdur. Yanlış idarəetmə gətirib bu vəziyyətə çıxardı. Hazırda Azərbaycan müxalifəti ölkə gündəmində deyil. Sadəcə, 1-2 səs var. Onlar da ictimai rəy formalaşdırma qabiliyyətindən məhrumdurlar. Ölkə gündəminə və hakimiyyətin fəaliyyətinə təsir etmə imkanları məhduddur. Bütün bunların da ənənəvi səbəbləri var. Bunlardan biri müxalif liderlərin yanlış idarəetmələrinin və yanlış siyasətlərinin olmasıdır.

- Müxalif liderlər tezliklə fəallaşmanın olacağını deyirlər, 2018-ci ilə köklənirlər. Bəlkə gələnlə prezident seçkilərini gözləyirlər?

- Qısa zamanda toparlanıb hakimiyyətə ciddi alternativ olmaq real görünür. Siyasətdə fors-major hadisələr arxayın olub, nəyəse ümid etmək, xarici güclərin ölkədə sabitliyi pozacağına arxayın olmaq, ona ümid etmək olduqca yanlış bir taktikadır. İllər uzun müxalifət bu taktikadan istifadə edib. Nəticədə şəffaf idarəçilik olmayıb. Bizim müxalifət kitab-sız müxalifətdir. Ortaya sistemli fəaliyyət qoya bilmirlər, komanda formalaşdırmaqda acizdirlər, hakimiyyətə alternativ olaraq cəmiyyətə güc göstərə bilmirlər. Proqramları, komandaları, təklifləri də yoxdur. Sistemli, konsepsiyasız, dağınıq fəaliyyət göstərirlər. Hakimiyyətin səhvlərini tənqid etməklə işini bitmiş hesab edən bir müxalifət uzağa gedə bilməz.

- Mövcud durumu deməyə əsas verir mi ki, 14 aydan sonrakı seçkilərdə müxalifət ədalətli şəkildə uduzacaq...

- Görünən odur ki, müxalifət ölkə gündəmini dəyişdirəcək gücə sahib deyil. Hakimiyyəti nəyəse məcbur etmək gücünün olmadığını yaxşı bilir. Elementar təsir imkanları məhdudd olan bir müxalifətin prezident seçkiləri kimi əhəmiyyətli prosedədə nəticə əldə

etməsi bəri başdan şübhəli görünür.

- AXCP-nin son qurultayında sədr Əli Kərimliyə 2018-ci ilə qədər vaxt qoydunuz. Artıq o ilə çox az qaldı...

- Əli Kərimliyə 2018-ci ilə qədər vaxt tanıdım. Bu müddətdə sırasıyla üzv kimi 15 yaşından üzvü olduğum bir təşkilatdan mənə qeyri-qanuni yollarla, saxta protokolla xaric etdilər. Əli Kərimlinin cəsarəti

yətə Əli Kərimlinin bir nömrəli alternativ olması sərf edir. İqtidar çox yaxşı bilir ki, adam illərdir əsaslı müxalif partiyanın rəhbəridir, bu zamana kimi uğur qazanmayıb. Durmadan hakimiyyət 1992-93-cü il hakimiyyətinin uğursuzluqlarını sadalayır. Durmadan da uğursuz hakimiyyətin nümayəndələri kimi bunları göstərirlər. Cəmiyyətə də o mesajı verirlər ki, bir dəfə bunlar hakimiyyətə gəliblər, görmüsünüz.

oluna bilər ki, o, niyə gizli səsvermədən çəkirdi? Çünki heç kimə, heç bir cəbhəçi yoldaşına da inanmır. Əgər inansaydı, bu riskə gedərdi. Bu gün aktual olmasa da, Əli Kərimlinin siyasi karyerasına alternativinə qarşı gizli səsvermədən qaçan bir siyasətçi kimi yazılıb. Nə zamansa bu onun qarşısında ciddi maneə olacaq. Norveçin Azərbaycanda çox məşhur bir səfəri var idi, Steynar Gil. İllər öncə o, Əli

- Kimdəsə bu sual mənə qarşı ünvanlanır ki, uzun müddət Kərimlinin silahdaşına da inanmır. Əgər inansaydı, bu riskə gedərdi. Bu gün aktual olmasa da, Əli Kərimlinin siyasi karyerasına alternativinə qarşı gizli səsvermədən qaçan bir siyasətçi kimi yazılıb. Nə zamansa bu onun qarşısında ciddi maneə olacaq. Norveçin Azərbaycanda çox məşhur bir səfəri var idi, Steynar Gil. İllər öncə o, Əli

göndərməliyik? Qəzet kifayət qədər qazanırdı, 7-8 min civarında satılırdı. Bu da aylıq 25-30 min manat gəlir demək idi. Amma qəzetin işçiləri yene də əməkhaqqı ala bilmirdilər. Bu istiqamətdəki təkliflər daim süngü ilə qarşılanırdı. İstənilən rayon təşkilatına 40 qəpikdən göndərilən qəzet 30 qəpikdən hesablasa, 2 manat həmin cəbhəçiyə qalar, o da heç olmasa ya siqaret alar, ya da yol puluna verər. Qəzetləri qəbul

“Bizim müxalifət kitab-sızdır”

AXCP sədrliyinə sabiq namizəd Əli Kərimlini tərəfdarlarını aldatmaqda suçladı; Sahib Kərimli: “Ona imkan verməyəcəm, qarşısında duracağam”

“Müxalifətin prezident seçkiləri kimi əhəmiyyətli prosedədə nəticə əldə etməsi bəri başdan şübhəli görünür”

çatmadı ki, ona qurultayda alternativ olmuş, 2018-ci ilə qədər vaxt qoymuş bir şəxsi partiyada saxlasın. Nəinki buna cəsarəti, siyasi mədəniyyəti çatmadı, ən dəhşətli budur ki, adam ictimai rəydən də çəkinmədi. Bilir ki, ölkədə ictimai rəy yoxdur. Fikir verin, hakimiyyət də AXCP-nin son qurultayı ilə bağlı məsələnin üstünə gəlir. Başqa alternativ yollarla qurultay təşkil edənlərə geninə-boluna şərait yaradılır, onlar tanınırlar. Qurultayda israrla gizli səsvermə tələbimiz qəbul olunmadı. Hələ də heç bir hakimiyyət sözcüsü Əli Kərimliyə qarşı bu amili siyasi kart kimi önə atmır. Halbuki Kərimli onları seçki saxtakarlığında ittiham edir. Hakimiyyətdən heç kim indiyə qədər Kərimlinin bu saxtakarlığını üzünə çırpırmır. Ona ən yaxşı cavab partiyasında seçkiləri düzgün keçirmədiyinə görə onu tənqid etmək olardı. Bunun olmaması mənə çox qəribə gəlir. Burada ən əhəmiyyətli görünən odur ki, hakimiyyə

Əli Kərimli qəbul etmir ki, cəbhəçilik siyasi brenddir, cəbhəçilər bu ölkədə müstəqilliyin qazanılmasında müstəsna rol oynayıblar, hazırda da AXCP mövcuddur və cəbhəçilər cəmiyyətdə əsas gücdürlər. Hakimiyyətin onlarla bağlı ittihamlarını yox etmək üçün Kərimli anlamadı ki, demokratiyanın, siyasi mədəniyyətin tələbi olaraq iddiasından geri çəkilməli, gənclərin yolunu açmalıdır.

- Qeyd etdiyiniz amildən nə üçün yararlanırsınız?

- Hakimiyyət o zaman 1992-93-cü illərin ağır yükünü çiyinlərində daşımayan insanları ittiham edə bilməz. Bu mənada siyasi mədəniyyət tələb edir ki, iddiandan geri çəkiləsən. Çox təəssüf ki, Əli Kərimli bu addımı atmaq gücündə olmadı. 3-4 prezident və parlament seçkilərini yola verməsinə baxmayaraq, adam yenə qurultayda namizəd oldu, alternativə qarşı ciddi basqılar formalaşdırdı, gizli səsvermədən çəkirdi. Sual

Kərimlinin hələ də AXCP-yə rəhbərlik etməsinə təəccüblə qarşılaşmışdı. Kərimli mübarizəni daim fərdiləşdirmək yolunu seçir. Son müsahibələrinə baxın, siyasi məbuslarla bağlı danışıqlarda müavinlərim, müşavirlərim, partiyaadamları ifadələrini işlədirlər. Sanki bu partiya ona məxsusdur. Niyə müxalifətdə Əli Kərimli proseslərdə daim bir addım öndə görünür? Çünki alternativlərini müxtəlif şər-böhənlərlə kampa-niyaları ilə ləkələyib. Azərbaycanda siyasi gündəmi izləməyən daxilə və xaricə xeyli sayda azərbaycanlı var. İnternet vasitəsilə ölkədəki siyasi vəziyyəti izləmək imkanı əldə edirlər. Ölkədə ciddi elektorat var ki, iqtidardan narazıdır. Hakimiyyəti ən kəskin ifadələrlə tənqid, bəzən də təhqir edən siyasətçi həmin vətəndaşların qəlbindən haradasa tikan çıxır. Əli Kərimli eslinədə Azərbaycanda protest elektoratı aldatmaqda məşğuldur. Özündə nə zamansa Əbülfəz Elçibəyə qarşı alternativ olmaq imkanı əldə edib, paralel strukturlar yaradıb, partiya daxilində təşkilatlıb. Amma bunlara baxmayaraq, Elçibəy onu və digər siyasətçiləri vitrinə çıxardı. Qərb ölkələrinin səfirlikləri vaxtaşırı ziyafətlər, tədbirlər təşkil edirlər. AXCP o tədbirlərdə yalnız Əli Kərimli ilə təmsil olunub. Kərimli Elçibəydən fərqli olaraq, özündən başqa heç bir şəxsin öhnünə imkanlar açmayıb. O, ilk növbədə, qeyri-şəffaf siyasətçidir. Yaxınlarda hakimiyyətin ən korrupsioner memurlarından biri olan Əli Həsənovla bağlı siyasi gündəm formalaşdı. Həsənovun necə məmur olduğu hər kəsə məlumdur. Əli Kərimli siyasi gündəm formalaşdırıb, onun istefasına nail olmaq istədi. Amma hakimiyyətin qarşı həmləsi ilə onun özü maliyyə hesabı verməyə məcbur oldu. Bu hesabı monoloq şəklində verdi. Heç kimin olmadığı, təkrar sualın verilmədiyi, debatın olmadığı şəraitdə monoloq şəklində saxta hesabat verdi.

- “Azadlıq” qəzeti vasitəsilə AXCP sədrinin külli miqdarda vəsaitlər əldə etdiyi barədə daim iddialar səslənir...

- “Azadlıq” qəzeti partiya və Əli Kərimlinin birbaşa şəxsi inhisarında olan qəzetə çevrilmişdi. Qəzetin idarəetməsinə birbaşa Kərimli rəhbərlik edirdi. Rəyasət Heyətinin iclaslarında qəzetə yardımla bağlı müzakirələr olanda fikirlərini bildirib, belə fikir ifadə etmişdim ki, qəzetin idarəsi ilə bağlı xüsusi marağımız varsa, gəlir və digər məsələlərlə bağlı açıq və şəffaf müzakirələr keçirməliyik. Yadımdadır, o vaxt beş minə yaxın abunəlik var idi. Bütün rayon təşkilatları bu işə səfərbər olunmuşdu. Orada bir şirkət var idi, bu şirkət abunə işini təşkil edirdi, rayonlara qəzetlər göndərirdi. Cəbhəçilər qəzetin pulunu yığıb Bakıya göndərirdilər. O zaman bəzi rayonların qəzet borcu qalmışdı. Müzakirələrin birində çıxış etdim ki, ilk növbədə, biz cəbhəçilərə qəzeti niyə 40 qəpiyə

- Bütün bunları niyə AXCP-də olduğunuz zamanlar dilə gətirmirdiniz?

edib lazımı ünvanlara çatdırmaq bir günlük iş norması deməkdir. Biz insanları özümüz pul qazana-qazana ictimai əsaslarla işlədə bilmərik. İllərdir Azərbaycan siyasətində yəm, daim qazandığım pulu xərcləmişəm. Bir nəfər siyasətdə mənə qeyri-şəffafılıqda suçlasın. Amma Əli Kərimli ilə bağlı yüzlərlə ittiham səsləndirə bilərəm. Bu gün monoloq şəklində insanları aldatma, amma nə zamansa bu ölkədə siyasi açılımla olanda, o zaman Əli Kərimliyə imkan verməyəcəm, onun qarşısında duracağam. Qoyduğumuz suallara cəmiyyət qarşısında Əli Kərimli cavab verməyə acizlik çəkəcək.

- Son günlərdə Əli Kərimlinin hakimiyyətlə vaxtı ilə işbirliyində olması barədə məlumatlara tez-tez rast gəlirik. AXCP-də uzun müddət təmsil olunan bir şəxs kimi bu ittihamlara münasibətiniz?

- Yaxşı bilirsiniz ki, 1998-ci il prezident və 2000-ci illərin parlament seçkiləri ərəfəsində, eləcə də 2003-cü ilin prezident seçkilərində hakimiyyətin əsas alternativini Müsavat Partiyası idi. O zaman Müsavat AXCP tərəfindən heç vaxt dəstəklənmədi. Əli Kərimlinin maliyyə, idarəetmə işləri ilə bildiyim faktlar olduğu üçün əminliklə danışmıram. Amma onun hakimiyyətlə işbirliyində olması barədə əlimdə faktlar olmadığı üçün rəqibəm dəyə onun xatirinə fərqli fikirlər söyləyə bilmərəm. Bu məsələlərlə bağlı əlimdə konkret faktlar yoxdur. Onun üçün də nələrsə deyə bilmərəm. Amma onu yaxşı bilirəm ki, 2003-cü ilin prezident seçkiləri ərəfəsində AXCP-nin Ali Məclisindəki müzakirələrdə Müsavat Partiyası ilə birlikdə koalisiya yaratmaq və seçkilərə getməklə bağlı ümumi mövqeyi Əli Kərimli şəxsi mövqeyi ilə dəyişdirdi. Baxmayaraq ki, o zamanlar ciddi tələblər var idi, təkliflər səslənirdi ki, real alternativ Müsavatın namizətidir. Amma Əli Kərimli şəxsi mövqeyi ilə bu məsələni əngəllədi. O zaman buna qarşı da fikrimi ifadə etmişdim.

□ Cavansir ABBASLI

Tanınmış türkiyəli tarixçi, professor İlber Ortaylının Azərbaycan türkləri və azərilər barədə səslənəndirdiyi fikirlər vaxtaşırı müzakirə predmetinə çevrilən məsələni yenidən gündəmə gətirdi. Azərbaycan əhalisinə, ümumiyyətlə, dünyada yaşayan azərbaycanlılara "azəri"lər deyilməsi heç vaxt birmənalı qəbul olunmayıb və buna qarşı açıq şəkildə etiraz edənlər də olub. Bu mənada türkiyəli alimin "türklər arasında azəri adlı millət yoxdur və Azərbaycanlı ilə azəri başqa-başqa anlayışlardır" deməsi ürəyimizdən oldu. Lakin eyni zamanda onun azəri millətini anlayışını Stalinin uydurduğu barədə səsləndirdiyi fikirlər təkzib edildi.

dümlər ki, min illər öncəki mənbələr belə iddiaları təkzib edir, o zaman səslənən iddialar öz əhəmiyyətini itirdi. Amma yenə də İran şovinistləri o iddialardan istifadə edirlər.

- **Bildiyimizə görə, İranda bu adda tayfa bu gün də var...**

- Deyəsən, İranın Kirman adlı ərazisindədir. Amma onların Azərbaycana, Azərbaycan türklərinə aidiyyəti yoxdur. Elmi ədəbiyyatlarda məqsədli şəkildə azəri sözündən istifadə edirlər.

- **Məhəmməd Əmin Rəsulzadə və digərlərində azəri millətini ifadəsindən istifadə olunubmu?**

- Biz necə "azəri"yik ki, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Ana Yasaya türk yazdırdı? Deməli, bunun əsası var. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə bu ifadəni coğrafi mənada işlədib, Azər-

zımdır, çünki "azəri" ifadəsi dünya türklərinin birləşməsinə ciddi şəkildə mane olur. Baxın, Bütöv Azərbaycan Ocaqları 1 il bundan qabaq təşəbbüslə çıxış etdi. Türkiyə baş nazirinə, şəxsən prezident Ərdoğana müraciət etdi ki, buna yol verməsinlər və bizi Azərbaycan türkləri adlandırsınlar. Çox təəssüf ki, hələ bir reaksiya gəlməyib. Mən də tam razıyam, "Yeni Müsavat" ən populyar bir qəzetdir, bu məsələdə Türkiyə cəmiyyətinə müraciət etmək lazımdır ki, bizə münasibətdə bu ifadəni işlətməsinlər. Bu, siyasi anlam kəsb edir. Əslində bu, Azərbaycan türkləri ilə digər türklər arasında parçalanmaya xidmət edir.

- **Yəni biz "Bir millət, iki dövlət" deyiriksə, aydın məsələdir ki, "azəri" ifadəsi parçalanma yaradır.**

"Mən bütün qədim və orta əsr mənbələrində "azərilər" sözünə rast gəlməmişəm"

Dilavər Əzimli: "Bu ifadəni ortalıqdan qaldırmaq lazımdır, çünki "azəri" ifadəsi dünya türklərinin birləşməsinə ciddi şəkildə mane olur"

"Biz necə "azəri"yik ki, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Ana Yasaya türk yazdırdı?"

Atatürk Mərkəzinin müdiri, deputat Nizami Cəfərov isə öz növbəsində deyib ki, azəri millətini anlayışını Stalinin uydurması fikri doğru yanaşma deyil: "Bu anlayış heç vaxt Stalinin uydurması ola bilməz. Azəri millətini ifadəsi Stalinin öncə də işlədilib. Bunu Bəkir Çobanzadə 20-ci illərdə işlədib. Hətta onun müəyyən elementləri Yusif Vəzir Çəmənzəminlidə də var".

Bəs bu mübahisələrdə tərəflərin hansı haqlıdır, tarixçilərimiz bu barədə nə deyir? AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun "Azərbaycanın orta əsrlər tarixi" şöbəsinin apancı elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Dilavər Əzimli ilə müsahibəmizdə maraqlı tarixi məlumatlar əldə etdik.

- **Dilavər bəy, türkiyəli tarixçi, professor İlber Ortaylının Azərbaycan türkləri və azərilər barədə dediklərinə münasibətiniz necədir? Tarix bununla bağlı nə deyir?**

- Mənim hörmət bəslədiyim, türk dünyasının dəyərli tarixçisi İlber Ortaylı bunu türk birliyi kontekstindən söyləyib. Bu yanaşmanı şəxsən mən qəbul edirəm. Ümumiyyətlə, mən bu fikrin tərəfdarıyam ki, "azəri" adlı bir millət yoxdur. Millətin formalaşmasının xarakteristikası var. 18-ci əsrdən başlayaraq millətlərin formalaşması prosesi getdi. Tarixə nəzər salsaq, biz həmin dövrə qədər necə adlanmışdıq? 18-ci əsrə qədər uyğur türkləri, özbək türkləri, qazax türkləri kimi adlar olmayıb. Çingiz xana qədərki dövrdə oğuzlar, qıpçaqlar gedir. Ozamankı proseslərə baxın: uyğurlar, moğollar, tatarlar... Türk qövmləri hamısı bu adla adlanır. Çarizm dövründə isə tatar adı ilə gedir. Bu da sanki türkün sinonimidir. Moğol tatarlardan qalma bir sinonimdir.

- **Kifayət qədər geniş mövzu olduğuna üçün istərdim ki, konkretləşdirək: azəri adı hardan gəldi və bizzə bu adı kim qoydu?**

- Mən hesab edirəm ki, "azər", "azəri" coğrafi anlamdan irəli gəlir. Məsələn, bizim tarixi kitablarda Azərbaycan sözünün etimologiyası reallığı əks etdirmir. Yeni Atropat sözü ilə Azərbaycan yaranma bilməzdi. Bütün tarixçilər, xüsusilə mənim böyük hörmət bəslədiyim Əhməd bəy Azərbaycan haqqında yazır ki, uzun araşdırmalardan sonra belə qənaətə gəldim ki, Azərbaycan Tanrı yurduudur. Tanrıçılıqda Günəş Tanrı nəzərdə tutulub. "Azər" coğrafi anlamda qəbul edirəm. Amma istənilən bir tarix-

çi, dilçi 18-ci əsrdən, millətlərin formalaşmasından bu yana azəri millətini haqqında mənbələrdən bir sitat gətirsinlər, mən tabe olum. Çarizm dövründə bizə daha çox "tatar" kimi yanaşılıb. Təsəvvür edin, Rusiya ərazilərindən tutmuş Azərbaycan ərazilərinə, Orta Asiyaya qədər yaşayan əhalinin adını "tatar" qoyublar. Əslində hesab edirəm ad elə o cür qalsaydı, yaxşı olardı, bu gün bilirdik ki, həmin ərazilərdə türk adının sinonimi kimi tatarlar yaşayır. Çünki tatarlar birmənalı şəkildə türkün adını özündə ehtiva edir. Amma "azəri"yə millət kimi yox, yalnız coğrafi anlamda yanaşmaq olar.

- **Bəs bu ifadəyə ilk dəfə hansı mənbədə rast gəlinir, kimə məxsus ifadədir? Təbii ki, türkiyəli alimin dediyi kimi, Stalinə məxsus deyil...**

- Yox. Mənim hörmətli hocam azəri məsələsində bir az yanlışlıqlara yol verib. Azəri sözü Azərbaycanın qısaldılmış adıdır. Qısaldılaraq "azəri" deyirlər. Osmanlı türkləri də, digərləri də azəri sözünü işlədib, bu, gündəmə daxil olub. Hocam yanlışlığa yol verib: azərbaycanlı sözünü Stalin gündəmə gətirib. Bəllidir ki, Atatürk Osmanlının çöküşündən sonra Türkiyə Cümhuriyyətini yaradanda Azərbaycanda olduğu kimi, orda da latın qrafikasına keçdilər. Orda uzun müqavimətlə üzleşəndən sonra Osmanlı sözünü Türkiyə ilə əvəzlədi və Ana Yasaya saldırdı. 1936-37-ci illərdəki proseslərdə isə Stalin başda olmaqla, Moskva hesab etdi ki, Azərbaycan türkü ilə Tür-

Cənubi Azərbaycan türkləri isə "azəri" sözünü özlərinə təhqir hesab edirlər. Yəqin siz də rast gəlib belə faktlar.

- Rəhmətlik Seyidağa Onullahinin elmi məqaləsi var idi: "Azəri necə yarandı?" İranda 15-ə qədər kənd var ki, onları "azəri" adlandırırlar. Onların dilləri bir az fərqlidir. O əhalinin danışdıqlarından mənə nümunələr də var. Təsəvvür edin, onların dili fars və türk sözlərinin qarışığından ibarətdir. Əhməd Kəsrəvi ona verilən tapşırıq əsasında ortaya belə bir material qoydu ki, guya burda yaşayanlar əslində

baycanın adının qısaldılmış forması kimi. Azəri sözünün etimologiyası bizə məxsusdur. Buna baxmayaraq, Əhməd Kəsrəvidən başlayaraq, bu məsələdə yanlışlıqlara yol verildi. Necə ki, ermən tayfası adını ermənilər mənimsədilər, bizim tarixşünaslığımız, tarix elmimiz sərbəst olmadı. Müstəqil dövlətimiz 2 ilə qədər yaşadı, ondan sonrakı 70 ildə də eyni sistemi, eyni konsepsiyanı davam etdirdilər. Amma yenə deyirəm, azəri adında millət ola bilməz, bu, mümkün deyil. Azər xalqı haqqında Firudin Cəlilovun da fikirləri var. Lakin bütün tarixi mənbələrdə Azərbaycanda daha çoxsaylı yaşayanların türk olması haqqında yazılıb. Millətləşmə prosesindən sonrakı mərhələdə azəri millətini adlı ifa-

- Tamamilə razıyam. Bir məsələni deyim: Əbülfəz Elçibəyin prezidentliyi zamanında bizim Ana Yasamıza "türk" yazıldı. Lakin hakimiyyət süqut edəndən sonra rusların bir saylı tələblərindən biri konstitusiyadan "türk" ifadəsinin çıxarılması oldu. Amma Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi onda idi ki, ustalıqla bunun öhdəsindən gəldi. Təsəvvür edin, konstitusiyadan türk ifadəsi çıxarıldı, amma "Bir millət, iki dövlət" ortaya atdı, Türkiyədəki insanlarla eyni millət olduğumuzu göstərdi. Odur ki, indi zamanı yetişən bu məsələni qaldırmalıyıq.

- **Siz tarixçi araşdırmaçı olaraq ilk dəfə "azəri" ifadəsinə nə zaman, hansı əsrdə rast gəlmisiniz?**

- Mən bütün qədim və orta əsr mənbələrində "azərilər" sö-

Tarixçi alimdən ilginclik təklif: "Türkiyə cəmiyyətinə müraciət etmək lazımdır ki, bizə münasibətdə bu ifadəni işlətməsinlər"

irandilli olub, sonradan, Səlcuqlar gələndən sonra isə bunların dilinə türk dili qarışdı. Hətta bizi, Azərbaycanın şimalını da bura şamil elədi. Hansı ki, geniş arxeoloji qazıntılar aparılmamışdı, antropologiya o dərəcədə inkişaf etməmişdi. Odur ki, bunlar hücum keçdilər. O zaman yadıma gəlir ki, Yaqub Mahmudlunun xahişi əsasında Seyidağa Onullahi buna cavab verdi. Onullahi sübut etdi ki, bu, qondarma bir işdir, saxta iddialarla bu əhalini "azəri" kimi təqdim etmişiniz, uydurma bir şey yaratmışınız, amma onların azərilərə dəxli yoxdur. Həmin vaxt o İran şovinistlərinə yaxşı cavab verdi. Həmin məqalə mənə indi də qalır. Sonra gör-

dəyə tarixdə rast gəlinmir.

- **Dilavər bəy, qardaş Türkiyə dövlətinin rəsmiləri ən yüksək səviyyədə "azəri kardeşlerimiz" deyər müraciətlər edirlər. Necə bilirsiniz, bəlkə dövlət başçıları səviyyəsində bəyanata, yaxud qeyri-rəsmi də olsa, razılaşmaya ehtiyacını var ki, bundan sonra "azəri" ifadəsini işlətməsinlər?**

- Türkiyədə bu təqdimat nəinki rəsmi səviyyədə işlənir, hətta elmi ədəbiyyatda da əksini tapır. İlber Ortaylıni əslində özündən çıxardan Azərbaycandan olan münasibət deyil, Türkiyənin elmi ədəbiyyatındaki bu cür yanaşma tərzidir. Elə mənim hocam Xəlil İnalçıq da deyirdi ki, bu ifadəni ortalıqdan qaldırmaq la-

zünə rast gəlməmişəm.

Birləşmiş Səfəvilər dövlətiydi, "Yedikcə tükənür ərəbin kuyü-məskəni,

Bağdad içində hər necə kim türkman qopar..." (Şah İsmayıl Xətai-E.P.)

Gördüyünüz kimi, "türkman" ifadəsi işlənib. Nadir Əfşar "Mən böyük türkmən, Türk imperiyası yaradacağam" deyirdi. Əslində Səfəvilərin ərazilərini bərpa edirdi. Daha sonra Ağa Məhəmməd Şah Qacar gəlir. O da deyir "türkmən". Bütün Qacarlar dövründə türk şahzadələrindən bəhs olunur. İddialar doğru olsaydı, elə "azəri şahzadəsi" yazılardı da...

□ **Elsad PAŞASOY**

Xox, qorxduq...

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Yaxud terrora qarşı milli siyasətimiz dünya üçün model kimi

Bir dəfə Suriyada "işidçilər"ə qoşulan azərbaycanlıların videosu yayılmışdı, həmin kadrlarda həmvətənlərimiz hardasa Dəməşq yaxınlığında toz-torpaq, xarabalıq yerdə topa oturub Bəşər Əsədi hədələyir, Azərbaycanda çayxanadakı yoldaşları öz sıralarına qoşulmağa çağırır (bu bizdə ənənədir, kimsə nəsa qəlat eləyəndə mütləq başqalarını da "kişi olun, bizə qoşulun" deyə dəvət etməlidir, uca millətimiz bu hərəkətə "cəhənnəmə gedən özünə yoldaş axtarar" kimi müdrik bir ad qoşubdur) və ən məzəlisi isə... mahmı oxuyurdular! Bununla da daha bir bəşəriyyət "projesinə" öz damğamızı vuraraq həyatın mənasızlığını, dünyanın beş günlük olduğunu Yutub kanalı vasitəsilə dünyaya çatdırmışdıq.

Çünki həmin o özünü "islam dövləti" adlandıran banditlərin qadağan elədiyi birinci şeylər sırasında musiqi də gəlirdi. Bunu günah sayırdılar, deyilənə görə, müsəlmanların dini kitabında oxumaq mənfi hərəkət kimi qeyd olunubdur. Əslində necədir, hansı molla necə təfsir edib, nə bilim, Əbu Qulqul ibn Xalxali filanını əsrdə qaraladığı "Müsəlmani-dambadurum-zurnayı-balaban" risalesində və Məşədi Cümbül əl Cüzdani filan qərinədə cizmaqara elədiyi "Sədayi-insan-musiqiyi-həram" traktatında buna necə yanaşıbdır - şəxsən mənə bir damcı da maraqlandırmır. Üstəlik, belə məsələləri orta əsrlərdə yaşamış hansısa idiotun ağı ilə ölçüb-biçənlərə həmişə gülməyim gəlir. Atam-qardaşım, bəs sən öz ağılın hardadır? Öz ağılın sənə demirmi ki, musiqi gözəl bir şeydir, izahedilməz mənəvi zövq yaradır, insanı kamilləşdirir?

Xülasə, bizim "İŞİD"ə münasibətimiz elə o musiqili toplantı ilə bitdi getdi. Bundan sonra da bir-iki diribaşımız hansısa Əl Bağdadidən guya terror üçün aldığı pulları götürüb qaçdı. Vəssalam. Çox xoşdur ki, azərbaycanlılar belə axmaq işlərə qoşulmurlar. Bizim islam modelimiz bu mənada doğrudan da dünyaya nümunə olasıdır. Çürüyü çixsa da yazaq.

Bir də biz bu tip axmaq hərəkətləri, düşüncə və hadisələri sadəcə boykot edirik, vecimizə almırıq, necə deyirlər, qulaq ardına veririk. Bununla da terrorçuların çatmaq istedikləri hədəflərdən ən mühümü - cəmiyyətdə qorxu yaratmaq alınmır. Misal üçün, terrorçular və separatçılar respublikamızın qərb tərəfində böyük bir ərazini 27 ildir nəzarətdə saxlayırlar. Ancaq biz özümüzü elə aparırıq sanki heç nə olmayıb, rəsmi təbliğat da "Azərbaycan dünyada ən sabit, əmin-amanlıq yeridir" şüarı üzərində qurulubdur. Di qalın yana-yana, axmaq separatçılar. Nəyə nail oldunuz, heç zəda...

Eyni dövlət siyasəti, müdrik xalq davranışı son ayların yeni terror formasına - maşını camaatın üstünə sürməyə münasibətimizdə də özünü göstərir. Diqqət eləseniz, nümunə üçün, son iki gündə İspaniyada, Belçikada və Fransada avtomobillə millətə basdalamaq terror hərəkətləri oldu. Bütün dünya bundan danışdı. Ancaq bu hərəkətlərin bənzəri bizim yollarda az qala hər gün olur, kimsənin vecinə deyil, heç burda terror-zad izi axtarmırıq. (Elə dünən Bərdədə toy maşını ilə yolun qırağındakı 4 nəfəri şil-küt elədilər, Oğuzda isə yenə avtomobil qəzasında 3 nəfəri vurub öldürdülər).

Ruslarda da eynilə bizdəkinə bənzər siyasət yeridirlər. Surqutda "İŞİD" terrorçusu 7-8 nəfəri küçədə bıçaqla doğrayıb qaçmışdı, sonra Əl Bağdadi oturub bir sutka telekanalizasiya qabağında ki, bəlkə ruslar bunu göstərsin. Ay-hay... Göstərmədilər, o boyda terror da boşuna getdi. Ancaq görürsən Finlandiyada-zadda hansısa müsəlman göyərti doğrayanda çeçələ barmağını azca çərtsin, bah, dünya qarışır. CNN ordan çəkir, BBC burdan maritlayır... Nəticədə hamı qorxur, Helsinkidə yaşamaq istəmir, deyir, Bakı, sabahın xeyir...

Özü də bu müdrik siyasətin tarixi kökləri var. Heyətdən götürülmüş bir sovet lətifəsi yadıma gəlir. Deyir, bir xalqın nümayəndəsi 41-45 davasından sonra gedir Stalinin yanına, şikayətlərini ki, səndən incimişik, neçə il müharibə eləmişən, bizə xəbər verməmişən...

Sentyabrın 10-11-i tarixlərində Türkiyəyə prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycanda səfərdə olacaq. Ümumilikdə Türkiyə prezidentinin qarşdakı bir ayda sıx xarici səfər proqramı var.

Avqustun 21-də İordaniyaya səfər edən Türkiyə prezidentinin səfər proqramına bir sıra görüşlər, regional məsələlərin müzakirəsi daxildir. Sentyabrın əvvəlində isə Ərdoğan əvvəlcə Qazaxıstana, ardınca Bakıya gələcək və sonrakı günlərdə Nyu-Yorka gedəcək.

Qeyd edək ki, Türkiyə dövlət başçısının bu səfəri regionda hərbi-siyasi vəziyyətin mürəkkəbləşdiyi bir dövrə təsadüf edir. Türkiyə son illərdə Suriya münaqişəsinin həlli ilə bağlı formalaşmış Qərb blokundan ayrılır və sürətlə Rusiya və İrana yaxınlaşır. Bunun da əsas səbəbi Suriyanın gələcək taleyinə, eləcə də ən əsası kürd məsələsinə baxışda Vaşinqton və Ankara arasında kəskin fikir ayrılığının meydana çıxmasıdır. Proseslər artıq 2 ildir davam edir və buna paralel olaraq Ankara sürətlə Qərb müttəfiqləri ilə soyuqlaşır.

Belə bir vəziyyətdə İran və Rusiya qədr Yaxın Şərqdə aktiv oyunçu olmasa da, Azərbaycan və Qazaxıstan bölgədə Türkiyənin ən yaxın və təbii müttəfiqidir. Avropadan uzaqlaşan Türkiyənin şərqdəki müttəfiqlərlə müttəfiqliyi və strateji əməkdaşlığı dərinləşdirməsi lazımdır.

Bundan başqa, Ərdoğanın Bakı və Astanaya səfəri ənənəvi enerji tərəfdaşlığı, o cümlədən təhlükəsizlik məsələləri, FETÖ istintaqı, Azərbaycanın camaat üzvlərinin ifşa olunması ilə bağlı vəziyyət və Qarabağ münaqişəsi kimi məsələlər müzakirə olunacaq.

Politoloq, TOBB Universitetinin dosenti Toğrul İsmayıl bizimlə söhbətində bildirdi ki, Qazaxıstan və Azərbaycan Türkiyənin hazırda bölgədəki ən yaxın, təbii müttəfiqidir. Ərdoğanın səfəri bu əməkdaşlığı daha da gücləndirməyə hesablanıb: "Prezident Ərdoğanın əvvəlcə 8-10 sentyabrda Qazaxıstana, ardınca isə Azərbaycana səfərləri gözlənilir. Bu, çox maraqlı bir ziyarət olacaq. Mənə görə, Türkiyənin son dövrdəki təmasları Azərbaycanla Qazaxıstan arasında münasibətlərin inkişafı ilə bağlıdır. Xüsusilə Rusiya böhranı zamanı Qazaxıstan və Azərbaycanın Türkiyəyə verdiyi dəstək strateji əməkdaşlığı önə çıxarmışdı. Bu səbəblə səfər xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Məncə, bu ziyarətin arxasında Türkiyənin bu bölgədə təkrar geopolitik gücünün yoxlanılması, əsas və strateji müttəfiqliyin davam

Ərdoğan Azərbaycana bir neçə məsələyə görə gəlir

Siyasi ekspertlər Türkiyə prezidentinin səfərində gözlənilən pərdəarxası məqamlardan da danışdılar

etdirilməsi və gücləndirilməsi var. Azərbaycana səfərdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafı, bu çərçivədə FETÖ ilə mübarizə əhəmiyyət daşıyır. Eyni zamanda Qarabağ və digər məsələlər də gündəmə gələcək".

T.İsmayıl deyir ki, bu ziyarətləri bölgədə baş verən proseslərdən ayrı düşünmək mümkün deyil: "Xüsusilə də Amerikanın regiondakı fəaliyyəti, İran, Rusiya baş qərarqah rəislərinin səfərləri oldu. Bölgədə aktiv hərbi-siyasi proseslər davam edir. Və bu çərçivədə Türkiyə də öz müttəfiqləri ilə əməkdaşlığı inkişaf etdirməyi düşünür. Azərbaycan və Qazaxıstanın bu məsələdə yeri önəmlidir. Bu iki ölkə yalnız dil, etnik baxımdan Türkiyə ilə qardaş deyil, eyni zamanda qeyd etdiyim kimi, geopolitik və geostrateji baxımdan Türkiyənin əlini gücləndirən ölkələrdir. Xüsusilə də Rusiya ilə böhran zamanı bu iki ölkənin önəmi ortaya çıxmış oldu. Her iki ölkə əlaqələrin inkişafında yardımçı oldu. Eyni zamanda Türkiyənin Avropa Birliyi ilə problemlərinin artması fonunda bu iki ölkə ilə müzakirələr önəmlidir. Bildiyiniz kimi, Qazaxıstan Avrasiya İqtisadi Birliyinin üzvüdür. Səfərin dəqiq səbəblərini qarşdakı günlərdə daha aydın görə biləcəyik".

Siyasi şərhçi Elxan Şahinoğlu Türkiyə prezidentinin Azərbaycana səfərinin aktuallığını artıran bir sıra məqamları olduğunu qeyd edir: "Birincisi, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu tamamlandı. İkincisi, Azərbaycan qarşısını Türkiyə üzərindən Avropaya daşıyacaq boru xətlərinin inşası sürətlə gedir. Üstə-

gəl, Türkiyə bu layihədə Türkmənistanın iştirakını da arzulayır. Üçüncüsü, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında hərbi əməkdaşlığın keyfiyyətə yeni mərhələyə keçidində ehtiyac var. Dördüncüsü, Fətullah Gülenin vaxtilə xarici ölkələrində işində ən güclü şübhələri Azərbaycanı idarə edən tədbirlər nəticəsində

qol-qanadı qırıldı, ancaq nəfəs aldığına dair Ankaranın şübhələri ola bilər. Fikrimcə, Ərdoğan əməkdaşlıqdakı sadalanan istiqamətləri müzakirə etmək, mövcud durumu dəyərləndirmək və gələcək planlara bir daha göz gəzdirmək baxımından Bakıya gəlir".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**

"ÜAK-ın ləğvi Rusiyada azərbaycanlılar arasında narazılıqla qarşılanıb"

"Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin qeydiyyatının ləğvi Rusiyada azərbaycanlılar arasında narazılıqla qarşılanıb". APA-nın məlumatına görə, bunu Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Nazim İbrahimov deyib.

N. İbrahimov bildirib ki, sentyabrda Rusiyada bununla bağlı məhkəmənin müvafiq qərarını gözləmək lazımdır: "Bu istiqamətdə müvafiq iş aparılır. Qərardan sonra müəyyən fikirlər söyləmək olar. ÜAK-ın hər hansı bir məhkəmə qərarı ilə ləğvi heç də yaxşı hal deyil. Bu, Rusiyada yaşayan milyonlarla azərbaycanlının narazılığına səbəb olub. Düşünürük ki, bu məsələni yumşaq yolla həll etmək mümkündür. Her bir təşkilatın idarə olunmasında müəyyən nöqsanlar ola bilər. İstək olduğu halda bu çatışmazlıqları aradan qaldırmaq və məsələni həll etmək mümkündür. Belə radikal qərarların verilməsi azərbaycanlılar arasında narazılığa səbəb olur. Güman edirəm ki, sentyabrda düzgün qərar veriləcək. Hər hansı neqativ qərar olarsa, fikrimizi bildirəcəyik".

Nazirin bəyanatı aranı qarışdırdı - mühüm gəlişmə

musavat.com
Toğrul İsmayil

Maraqlıdır ki, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan məhz bu qəbildən informasiyaların və iddiaların artdığı dövərdə, həftəsonu Bakıya səfərə gələcək. Bu səfər bəzi "i"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər.

"Türkiyənin Avrasiya İttifaqı ilə gömrük razılaşmasını imzalaması Azərbaycanı seçim qarşısında qoya bilər". Bu sözləri axar.az -a N.Zeybekçinin məlum bəyanatının erməni mətbuatında sevinclə qarşılanmasını şərh edən sabiq dövlət müşaviri Qabil Hüseynli deyib.

Politoloq Qərb ölkələri ilə münasibətləri korlayan Türkiyənin özünü Rusiyaya tərəf çevirdiyini bildirib: "Avrasiya İttifaqı Rusiyanın başçılığı altında iqtisadi birlikdən daha çox, SSRİ prototipində bir iqtisadi-si-

Ərdoğan Bakıya bu dəfə niyə gəlir?..

Hüseyinbala SƏLİMOV

Qardaş Türkiyənin dövlət və hökumət adamlarının Bakıya səfərləri çoxdandır adı bir olay olsa da bütün hallarda bəzi informasiya mənbələrinin növbəti xəbəri - prezident R.T.Ərdoğanın sentyabr ayında Azərbaycana səfər edəcəyi haqdakı məlumatı diqqət çəkməyə bilməzdi.

Məsələ bundadır ki, indi çox məsuliyyətli bir andır. Böyük siyasətdəki yeni təbəddülatlar Türkiyəni də, Azərbaycanı da seçim qarşısında qoyur və hər iki ölkənin balanslaşdırılmış siyasət aparmaq imkanlarını kifayət qədər məhdudlaşdırır. Düzdür, Türkiyənin bu müstəvidəki çabaları demək olar ki, R.T.Ərdoğanın vaxtında başlayıb - məhz onun dövründən başlayaraq Türkiyə bəzi hallarda hətta üzv olduğu NATO-nun siyasəti ilə uzlaşmayan addımlar atmağa başlayıb.

Azərbaycana gəldikdə isə, balanslaşdırılmış siyasətin ilk işarələri hələ müstəqilliyin ilk illərinə gedib çıxır. Hazırda da bu siyasət davam edir və belə hesab edirik ki, onun imkanları hələ tam tükənməyib.

Amma bütün hallarda böyük siyasətdə əsən "soyuq küləklər" Bakının da siyasətinə müəyyən mənada təsir edir. Əslində İran və Rusiya Azərbaycanın bir növ təbii, coğrafi partnyorlarıdır. Bu iki ölkəni tamam bir tərəfə qoyaraq, bir növ onların üzərindən "tullanaraq" gedib Argentina və yaxud da Kanada ilə əməkdaşlıq etmək elə də asan məsələ deyildir. Buna görə də Bakı bu ölkələrə qarşı sanksiyaları nəzərə almamağa məhkumdur. Amma istər - istəməz sanksiyalar Azərbaycanın da imkanlarını məhdudlaşdırır, çünki böyük işləri bir növ böyük şirkətlərlə görmək lazım gəlir, onlar isə sanksiyaların yaratdığı maneə və məhdudiyyətləri aşı bilirlər...

Türkiyə Azərbaycan münasibətlərinə gəldikdə isə, onlar həm yaxın və həm də uzaq dövr üçün məzmun kəsb edir. Burada xüsusən müdafiə və ya təhlükəsizlik sahəsindəki əməkdaşlığı önə çəkmək olar. İndi Türkiyə ordusu ilə birgə təlimlər keçirmək adı bir işə çevrilibdir. Bu da ki, istər-istəməz kompensasiyaedici qüvvəyə malikdir - son vaxtlar NATO-nun təlim və tədbirlərində bir o qədər də yaxından iştirak etməyən Bakı belə bir əməkdaşlıqla ən azı müdafiə və təhlükəsizlik siyasəti sahəsində son "nou - xau"lardan xəbər tuta bilər.

Üstəlik, Türkiyənin böyük siyasətdəki son duruma münasibəti istər-istəməz Bakının da siyasətinə təsir edə bilər. Bu aspektdən yanaşanda güman ki, R.T.Ərdoğan hakimiyyəti yenə də Rusiyaya və İrana qarşı sanksiyalara məhəl qoymayacaqdır, bu isə Bakının da bu müstəvidə öz suveren siyasətinə bağlılığını artırır.

Həm də yaxşılaşan Türkiyə-Rusiya münasibətləri indiyədək Dağlıq Qarabağla bağlı da müəyyən ümidlər yaradırdı və indi də yaradır, gəl ki, hələki ciddi bir nəticənin şahidi olmamışıq. Məsələ bundadır ki, Moskva özünün bu xüsusdakı bəyanatlarını çox tez bir zamanda unuddu, səbəbi də budur ki, Rusiya keçmiş sovet məkanını heç cür bölüşmək istəmir və çoxdan bu geosiyasi arealı özününkü elan edib.

Üstəlik, Türkiyə və Rusiya bu məkanda tarixi rəqiblərdir. Amma Qərb dövlətlərinin, xüsusən də ki, ABŞ-ın təzyiqləri Rusiyani fakt qarşısında qoya bilər və Moskva hətta Qarabağ məsələsində müəyyən güzəştlərə getməyə məcbur olar. Amma heç şübhəsiz ki, bu haqda danışımaq hələ təzdir və ruslar yeni sanksiyalar siyasətini hələ yetərinə dəyərləndirmir və olduqca "nikbin" görünürlər...

Hələ onu demirik ki, Rusiyanın geosiyasi ambisiyalarında yeni bir mərhələ - bir növ aşkarlıq mərhələsi yaranıb. Ən dəhşətli budur ki, Moskva öz siyasətini elə qurur ki, guya keçmiş sovet ərazisində kiçik xalqların və yaxud etnik qrupların hamısıdır. Amma kiçik Çeçenistanla necə davrandılar? Hələ bu azmış kimi, indi açıq bir şəkildə "suverenitet paradı"nın bitdiyinə işarə edir və tərkiblərindəki federasiya subyektlərinin, hətta Tatarıstan kimi respublikaların səlahiyyətlərini belə məhdudlaşdırmağa çalışırlar.

Rusiyanın siyasət və siyasi elm adamları açıq şəkildə bildirirlər ki, Dağlıq Qarabağ probleminə yalnız bir halda son qoyula bilər - o halda ki, Bakı və İrəvan Moskvanın yaratmış olduğu yeni geosiyasi layihənin tam içində olsunlar.

Bu layihə necə nəzərdə tutulur, onun necə adlanması və ya hansı məzmun kəsb etməsi - tamam bir siyasi tapmacadır. Amma biz bir qədər məsələ bilirik - hələ qədim yunanlar deyirdi ki, bir çaya iki dəfə girmək olmur. Ona görə də əminlik ki, Moskvanın yeni cəhdləri tamam uğursuz olacaq və təbii ki, bunun belə olması üçün qardaşı Türkiyənin də Azərbaycanın yanında olması vacibdir...

"Türkiyə Ermənistanla sərhədləri açır" - gündəmə bomba kimi düşən iddia

Ankara Kremlin layihəsi olan Avrasiya Birliyinə qoşula bilər - türk nazirdən Ərdoğanın Bakı səfəri öncəsi sensasion açıqlama; sərhədlər məsələsi gündəmə qayıdarsa, Azərbaycan üçün həm Avrasiya Birliyi, həm də Qarabağ məsələsində yeni situasiya yaranacaq, çünki...

Türkiyənin iqtisadiyyat naziri Nihat Zeybekçi Avrasiya İqtisadi Birliyi (AİB) ilə bağlı sensasion sayıla biləcək açıqlama verib. Nazir ölkəsinin bu qurumla anlaşma imzalamaya niyyətində olduğunu deyib. Belə ki, İzmirdə beynəlxalq yarmarkanın açılışı zamanı etdiyi çıxışında o bildirib ki, Ankara AİB-lə gömrük anlaşmasını imzalamaya hazır olduğunu deyib. "Ancaq elə olmalıdır ki, bu, Avropa Birliyi ilə analoji sazişə maneə olmasın" - Zeybekçi əlavə edib.

İlk baxışda bu bəyanat son vaxtlar istiləşməkdə davam edən Türkiyə-Rusiya münasibətləri, o sırada gətirdik genişlənen iqtisadi-ticarəti əlaqələrin ruhu və məzmununa uyğundur. Ancaq AİB-də işğalçı Ermənistanın da təmsil olunduğunu, həmçinin Kremlin çoxdandır Azərbaycanı da bu qurumda görmək istədiyini nəzərə alsaq, məsələ sırf iqtisadi aspektdən çıxmış olur və siyasi çalar alır.

Təsədüfi deyil ki, nazirin bu açıqlaması Ermənistanla dərhal reaksiya doğurub - özü də öncə rəsmi səviyyədə. Bu da təəccüblü deyil. Ona görə ki, Ermənistan Avrasiya Birliyinin üzvü olmaqla yanaşı, qardaş ölkə ilə həmsərhəd yeganə üzv ölkədir. Üstəlik, türk-erməni sərhədi həll olunmamış Dağlıq Qarabağ məsələsinə görə illərdi bağlı, Ermənistan isə təcridə saxlanılır.

"AİB-lə anlaşma imzalamaya üçün qurumun bütün üzvlərinin razılığına ehtiyac var" - bunu türk nazirin bəyanatını şərh edən Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi bəyan edib. Ö növbəsində xarici işlər nazirinin müavini Şavarş Köçeryan deyib: "Birincisi, AİB-in gömrük məkanına qoşulmaq birliyin müqaviləsində nəzərdə tutulmayıb. Bundan əlavə, məhz Türkiyənin bu barədə danışıması gülməli görünür, çünki Ankara birtərəfli qaydada Ermənistanla sərhədi bağlayıb - hansı ki, AİB-in Türkiyə ilə yeganə xarici sərhədidir".

İşğalçı ölkənin ekspert dairələrində də məsələ müzakirə predmetinə çevrilib. Bu xüsusda hətta eyforik gözləntilər dile

gətirilməkdədir. Məsələn, musavat.com-un verdiyi məlumata görə, qərbyönlü İragir.am saytı özünün bununla bağlı məqaləsində yazıb: "Türkiyəli nazir iddia edir ki, onlar təklif alıblar. Ancaq nə dərəcədə bu ciddi, söyləmək çətinidir. İstisna deyil ki, bu mövzu rus-türk münasibətlərində oynanılan kartlardan biridir - hansı ilə ki, tərəflər bir-birini "yoldan çıxarmağa" və bazarlığa girməyə çalışırlar. İstənilən halda, əgər Türkiyə heç qıqətən də AİB-lə anlaşma imzalamaya, onun gömrük məkanına qoşulmaq niyyətindədirsə, bundan ötrü Ermənistanın razılığı lazım olacaq. O zaman İrəvan da öz şərtlərini irəli sürə bilər. Məsələn, Türkiyə ilə sərhədlərin ön şərt qoyulmadan açılması şərtini irəli sürə bilər".

Bununla belə, sayt Azərbaycan faktoruna görə sərhədin açılmasının elə də asan olmayacağını da etiraf edir: "Anlaşma dərhal Türkiyə-Ermənistan sərhədinin açılması demək olmayacaq. Çünki o halda Ankara Bakı ilə münasibətlərdə problemlə üzləşə bilər, çünki məhz Azərbaycana görə sərhədlər bağlı saxlanılır. Aydındır ki, Türkiyə də öz şərtlərini irəli sürəcək, Rusiya ilə bəzi problemləri, o sırada erməni və Qarabağ problemlərini yoluna qoymağa çalışacaq. Bəs AİB-in başqa üzvləri hansı mövqə tutacaq? Təbii ki, onlar Türkiyənin qoşulmasını dəstəkləyəcək. Rusiya da Ankaraya qarşı tələblər irəli sürəcək. Ancaq maraqlıdır, görsən, bu tələblər "erməni müqaviməti" çərçivəsində olacaq, yoxsa daha geniş as-

pektə? Beləcə, Ermənistanla oyun üçün yeni şans yaranır - özündə böyük və əhəmiyyətli siyasi potensial daşımaqla bərabər, eyni dərəcədə riskli bir şans".

Yada salaq ki, Türkiyə-Ermənistan sərhədlərinin qeyd-şərtsiz açılması məsələsi zaman-zaman gündəmə gəlir. Ələlxüsus Qərbin marağında olan bu məsələ hətta 2009-cu ildə "Sürix protokolları"nın imzalanması ilə az qala, reallaşmaq üzrə idi. Lakin Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ məsələsində prinsipial mövqeyi son anda bunu əngəllədi. Rəsmi Ankara bəyan elədi ki, Dağlıq Qarabağ məsələsində irəliləyiş olmayınca sərhədlər qapalı qalacaq. Türkiyənin mövqeyi bütövlükdə belədir ki, Azərbaycanın qəbul etmədiyi Qarabağ anlaşmasını Türkiyə də qəbul etməyəcək və əksinə.

Əslində işğalçı ölkənin qismən iqtisadi blokadadan çıxması və Ankara ilə əlaqələr hesabına Türkiyəyə bağlanmağa başlaması Moskvanın regionla bağlı strateji hədəflərinə cavab vermir. Lakin əgər sərhədlər Rusiyanın nəzarətində, AİB çərçivəsində açılsaydı, yeni Qərb amili elə də önəm daşıyırsa, o zaman Kreml çox təlaşlanmaya bilər.

Üstəlik, Türkiyənin ardınca Azərbaycanın da təşkilat üzvlüyü gündəmə gələcəksə, sərhədlərin açılmasının Moskva üçün böyük itkiləri olmaya bilər. Paralel surətdə Qarabağ məsələsində üçlü (Moskva-Ankara-Bakı) və hətta dörtlü (Moskva-Ankara-Bakı-İrəvan) formatı aktuallaşsa bilər. Bütün hallarda qardaş ölkənin AİB-ə qoşulması ilə regionda yeni bir situasiyanın yaranacağı dəqiqdir. Çünki vurğuladığı kimi, bu, yalnızca iqtisadi və ya gömrük məsələsi deyil.

Əslində Türkiyə Gömrük İttifaqına qoşulmaq niyyətindədir. Ankara bu ölkələrin bazarlarına giriş axtarır və gömrük rüsumlarından azad olmaq istəyir. Bəlkə də bu, Türkiyəyə müəyyən iqtisadi üstünlüklər qazandıra bilər, ancaq həmin addımlarla bağlı proqnozlar və rərkən ürekaçan nəticələrə gəlmək mümkün deyil. Çünki Azərbaycan bir qayda olaraq xarici siyasətdə Türkiyəyə meyilli mövqə nümayiş etdirir. İndiki məqamda Avrasiya Birliyi ilə yaxınlaşmaq üçünsə əsasımız yoxdur" - politoloq deyib.

Sözündən saziş imzalanacağı təqdirdə Ermənistanın bundan sərhədlərin açılması üçün Türkiyəyə qarşı istifadə edə biləcəyi məsələsinə gəlincə, politoloq qeyd edib ki, razılaşmanın imzalanması öz növbəsində Ermənistanla əlaqələrin intensivləşdirilməsini tələb edir: "Ermənilərin sadyanalığı da məhz bununla əlaqədardır. Rusiya və digər ölkələr bundan istifadə edərək sərhədlərin açılması üçün Türkiyəyə təzyiqlər göstərə bilərlər. Günün birində sərhədlərin açılması məsələsi avtomatik olaraq gündəmə gələcək. Xarici siyasətimizi Türkiyə ilə uzlaşdırmağa çalışdığımız üçün bu nümunə Bakıda anlaşılımaya bilər. Türkiyənin Gömrük İttifaqı ilə yaxınlaşması və ya gələcəkdə Avrasiya Birliyinə üzvlük məsələsinin gündəmə gəlməsi geosiyasi planda çox ciddi dəyişiklik vəd edir".

Rusiyanın Azərbaycanı Avrasiya Birliyinə üzv etmək üçün çoxdan çalışdığını deyən politoloq güman edir ki, prezident R.T. Ərdoğanın Bakıya səfəri çərçivəsində bütün bu məsələlər müzakirə ediləcək. "Azərbaycan isə öz maraqlarına uyğun olmayan istənilən addımın qarşısını almağa hazırdır", - deyir Q. Hüseynli əlavə edib.

□ Siyasət şöbəsi

Son günlərdə ermənilərin informasiya savaşında fəallaşdıqları barədə ötən sayımızda məlumat vermişdik. Dünyadakı erməni lobbiləri fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin informasiya meydanına daxil olur, ölkəmiz əleyhinə kampaniya aparır, müxtəlif yalanlar uydururlar.

Bununla bağlı politoloq El-xan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında həyəcan təbili çalaraq, tezliklə ermənilərin növbəti yalanlarının ifşa olunması üçün Azərbaycan hökumətini adekvat addımlar atmağa səsləmişdi. Əks təqdirdə, bunun ölkəmiz üçün mənfi nəticələrinin ola biləcəyinin anonsunu vermişdi.

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərəc Quliyev müasir dünyada informasiya savaşının önə çıxmasının normal olduğunu düşünür: "Burada təəccüblü bir şey yoxdur. Sadəcə, buna qarşı adekvat addımların atılması çox vacibdir. Həm hakimiyyət, həm də vətəndaş səviyyəsində, eləcə də diasporlarımızın fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə əllərində olan imkanlarla bu işin qarşısını almaq üçün çaba göstərməlidirlər. Həqiqətləri çatdırmağı bacarmalıyıq. Bu sadə və klassik bir yoldur. Burada əsas örnəklərdən biri də əməli tədbirlərdən keçir. Çalışsınlar ki, Azərbaycan ordusunu zəifləmiş göstərsinlər, eləcə də bizim əleyhimizə mənfi imic for-

malaşdırsınlar. Belə vaxtlarda ermənilərə ağır zərbələr endirmək lazımdır, ötən ilin aprel ayında olduğu kimi. Bütün dünya mətbu orqanlarda yayılmış informasiyaların dezo olduğunu görməlidir. Hər kəsin toparlanaraq informasiya savaşında iştirakı təmin olunmalıdır. Yeni bir şey kəşf etməyə ehtiyac yoxdur".

Sabiq MTN polkovniki, təhlükəsizlik üzrə ekspert İlham İsmayıl son vaxtlarda deyil, sovet dönmindən ermənilərin informasiya savaşında fəal olduğunu bildirdi: "Bu və ya digər şəkildə bizi qaralamaqla, müəyyən tarixi hadisələri tamamilə yanlış çatdırmaqla hələ sovetlər dönmindən məşğul olurdular. Dağlıq Qarabağ məsələsi isə meydana çıxandan sonra bu problem ətrafında daha çox fəaliyyət göstərilir. Onu qeyd edirəm ki, onlar informasiya savaşında hər zaman bizdən öndə olublar. Bu savaş zaman-zaman arta və ya azala bilər. Amma hər zaman bizdən öndə

Erməniləri informasiya savaşında fəallaşdırıb necə məğlub edək?

"Operativ şəkildə münasibət bildirməyimiz bütün strukturlarda zəifdir"

olublar. Tarixə ekskursiya etmədən bəzi şeyləri deyə bilərəm. Son dövrlərdə o məsələlərlə mən də məşğulam. Bəzi faktların şahidi olmuşam. Təkcə iyul ayında "Regnum" agentliyi Azər-

baycan haqqında 68 informasiya verib. Onun 67-si Dağlıq Qarabağ məsələsi ilə bağlı bərbəşə bizim əleyhimizdir. Qalan biri isə həradasa yanğın baş verib, o barədə xəbərdir. "Eurasia-

diary" saytında 58 informasiya gedib ki, hamısı əleyhimizdir. Bu saytlar gecə-gündüz Azərbaycanın əleyhinə informasiya verməklə məşğuldurlar. Bunların da başında ermənilər dayanıb. Bizim lobbiciliyə ayırdığımız pul ermənilərin bu işə sərf etdikləri pullardan on dəfə çoxdur. Bəs nəticə haradadır? Biz indi qədər müxtəlif peşələrdən konkret şəxslər hazırlamalı idik ki, Rusiya televiziyalarında 3 erməni çıxış edəndə bir nəfər də bizdən olsun. Biz bunları etməmişik. Əksinə, ermənipərəst şəxsləri bura çağırırıb, onlara hörmət edib demişik ki,

əleyhimizə danışmasınlar. Bunlar iş deyil. Bu məsələni kökündən həll etmək üçün xüsusi proqram lazım idi. Bu proqramlar perspektivli və uzun şaxəli olmalı idi ki, onun nəticələrini 10 ildən sonra da görməli idik. Amma təəssüflər olsun ki, bu günə qədər bu işlər görülməyib. Son informasiyalara vaxtında reaksiya verilməli olduğu halda, bu reaksiyalardan konkret şəxslər hazırlamalı idik ki, Rusiya televiziya- larında 3 erməni çıxış edəndə bir nəfər də bizdən olsun. Biz bunları etməmişik. Əksinə, ermənipərəst şəxsləri bura çağırırıb, onlara hörmət edib demişik ki,

□ **Cavanşir ABBASLI**

Bəşər Əsədi kim və necə qorudu...

Suriya liderini məğlubiyətdən xilas edən faktorlar

Suriya prezidenti Bəşər Əsəd ölkəsində 6 ildir davam edən münəfişə ilə bağlı mühüm açıqlamalarla çıxış edib. Dəməşqdə Suriya XİN diplomatları qarşısında çıxış edən Suriya lideri savaşın başa çatmaqda olduğunu, dövlət üçün təhlükənin aradan qalxdığını deyib.

Suriya lideri ənənəvi çıxışlarında olduğu kimi, Suriyada müharibənin ölkənin müstəqil siyasətini istəməyən, Suriyanı və bütövlükdə Yaxın Şərqi ələ keçirmək istəyən güclərin planı olduğunu deyib. B.Əsəd savaşda qalib gəldiklərini, ancaq bunun qələbə anlamına gəlmədiyini, müharibənin hələ uzun illər davam edəcəyini bildirib. Suriyanın bu müharibədə ağır itkiləri verdiyi deyən Əsəd xarici ölkələr tərəfindən dəstəklənən terrora qarşı savaşdaqlarını bildirib. Eyni zamanda o, Qərbə inanasalar da, münəfişənin həlli ilə bağlı bütün təklif və planları müzakirə etməyə hazır olduqlarını deyib.

B.Əsəd Suriyanın bu illər ərzində xarici ələmələrlə əlaqələrinin qopmadığını, müxtəlif dövlətlərlə əlaqələrinin davam etdiyini bildirib.

Qeyd edək ki, Bəşər Əsədin çıxışı Suriyada gərgin döyüşlərin davam etdiyini bir vaxtda yayılıb. Ancaq Suriya liderinin haqlı olduğunu göstərən bir sıra faktlar da yox deyil. Məsələn, 6 ildən sonra ilk dəfə olaraq Qəterin "əl-Cəzirə" telekanalı Əsədin çıxışını canlı yayımla efirə verib. Və bu zaman Bəşər Əsəd haqqında "Suriya prezidenti" deyilib, halbuki ötən aylara qədər bu ifadə "rejim başçısı" olaraq keçirdi. Bundan başqa, döyüşlər davam etsə də, sahədəki vəziyyət həttə bir həftə əvvəlki ilə müqayisədə belə Suriya hakimiyyətinin xeyrinədir. 2012-ci ildə əlində sadəcə Dəməşqin mərkəzi və bir də şimal-qərb əyalətləri olan Laziqiyyə və Tartus şəhərləri (Əsədlərin vətəni - K.R.) qalan B.Əsəd hazırda Suriya ərazisinin 40 faizdən çoxuna nəzarət edir. Üstəlik,

Dəməşq, Hələb, Hama, Hums, Deyr əz-Zor, Laziqiyyə, Tartur və digər böyük şəhərlər hökumətin nəzarətindədir.

Əgər anlaşmaya uyğun fəaliyyət davam edəcəksə. O zaman şimal-şərqdə ABŞ ordusu və kürdlər İŞİD-i, şimalda isə Rusiya, İran və Türkiyə əl-Qaidə ilə bağlı silahlı terror qruplarını məhv etməsi üçün Suriya ordusuna yardım edir. Terror qrupları sıradan çıxarıldıqdan sonra faktiki olaraq regional güc olan kürdlər istisna olmaqla, ölkə ərazilərinin əksər hissəsində də Suriya ordusu söz sahibi olacaq.

Ancaq bu hələ münəfişənin başa çatması anlamına gəlmir. Çünki Suriyanın daxilində böyük sahədə yayılmış müxalif silahlılar var. Digər tərəfdən, şimalda Türkiyənin himayə elədiyi müxalif qruplara, cənubda isə İsrailə həmsərhəd bölgələrdə yerləşən müxalif qruplara. O cümlədən İŞİD silahlı qruplarına Suriya ordusunun əli çatma-

yacaq. Bundan başqa, ölkə boyu yaşayış məntəqələrinə yayılmış silahlıları tamamilə zərərsizləşdirmək hələ uzun illər tələb edəcək. Ancaq istənilən halda indi Suriya hakimiyyətinin vəziyyəti 5 il və ya 1 il əvvəlki ilə müqayisə olunmayacaq qədər daha yaxşıdır.

Qeyd edək ki, Bəşər Əsədin Suriyada iqtidarını qoruyub saxlamasının bir neçə mühüm səbəbləri oldu. Onlardan biri də məhz bu ölkədə hökumətə qarşı radikal silahlı terror qruplarının cəlb olunması oldu. Hökumətə qarşı etirazların tezliklə silahlı münəfişəyə çevrilməsi Bəşər Əsədi hazırılıqsız yaxaladı. Suriyanın böyük şəhərləri 2 ilin içərisində müxaliflərin əlinə keçdi. Bəşər Əsədin əlində yalnız Dəməşq və ata yurdu, nusayriyələrin kompakt yaşadığı Tartus və Laziqiyyə şəhərləri qalmışdı. Ancaq tezliklə müharibənin dini "rəng" alması, arxınca Livandan Hizbullah və

İran dəstəklili silahlı qrupların münəfişəyə qarışması B.Əsədi xilas etmiş oldu. 2013-cü ilin yayında əsasən radikal silahlı qruplar Dəməşqin mərkəzini minaatlarla atəşə tuturdu. Ancaq ilk dəfə Hizbullah Livan-Suriya sərhədindəki Quseyr şəhərinə hücum edərək "əl-Qaidə"dən azad etdi. Bununla da Suriyada savaş artıq Suriya hakimiyyəti və silahlı müxaliflərin arasında deyil. Suriya hakimiyyəti, Hizbullah, İran, Rusiya və onlara qarşı yerli müxaliflər, "əl-Qaidə" (daha sonra İŞİD - K.R.) və digər radikal dinçi qruplar, eləcə də onları dəstəkləyən Səudiyyə Ərəbistanı, Qəter, BƏƏ, İordaniya, Türkiyə, ABŞ və digər müttəfiq ölkələr koalisiyası savaşdı.

Üstəlik, xarici ölkələrdən silahlıların Suriya savaşına qoşulması və eləcə də radikal qrupların hərəkatları, tezliklə meydana çıxan İŞİD-in qəddarlıqları tam olmasa da, tədricən Əsədə dəstəyin artmasına səbəb oldu.

2015-ci ilin payızında isə Rusiya birbaşa hərbi əməliyyatlara qatılaraq İŞİD-i və bütün islamçı silahlı qrupları hədəfə almağa başladı. Bir il sonra Hələb şəhərinin azad edilməsi ilə Bəşər Əsəd faktiki olaraq ölkədə 4 silahlı güc - Suriya hökuməti, İŞİD, kürdlər və müxaliflər (fərqli qruplardan təşkil olunmuş) - arasında ən çox əraziyə və əhaliyə nəzarət edirdi. Hazırda hər keçən gün bu hökumətin nəzarət etdiyi ərazi böyüyür. Kürd mövzusunda Türkiyə və ABŞ arasında fikir ayrılığı, Qəter və körfəz ölkələrinin bir-biri ilə düşmən olması son bir ildə Suriya hakimiyyətinin əlini və mövqelərini xeyli dərəcədə gücləndirdi.

Ancaq savaşın bitdiyini demək tezdir, yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, savaşın tamamilə başa çatması, ölkə üzərində legitimliyin bərqərar olması uzun zaman tələb ediləcək. Lakin bu gün baxdıqda Bəşər Əsəd yerini qoruyub saxlaya bilər.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Qarabağ cəbhəsində atəşlərin pozulması halları ənənəvi şəkildə davam edir. Hətta düşmənin həyasızlığı o həddə çatıb ki, baş verənlərə görə Azərbaycanı günahkar çıxartmağa çalışır, bununla bağlı "faktlar" topla-yıb beynəlxalq təşkilatlara ünvanlayır.

Ermənistanın media orqanlarında son günlər davamlı şəkildə Azərbaycan tərəfdən Ermənistanın mülki əhalisinin guya atəşə tutulması barədə saxta məlumatların öksini tapması da səbəbsiz deyil. Düşmən iddia edir ki, guya məhz Azərbaycan əsgərlərinin atəş açması səbəbindən Tavuş rayonu ərazisində hektarlarla ərazinin taxılı biçilməmiş qalıb. Heç şübhəsiz işğalçı ölkə bununla əlaqədar beynəlxalq təşkilatlara saxta "donos" hazırlamaq üçün belə dezinformasiyaları tirajlayır. Digər tərəfdən, Alxanlıda 2 yaşlı qızıqazın və nənəsinin qətlinə görə lənətlənən Ermənistan tərəf yalançı iddialarla özünə bəraət qazandırmaya çalışır. Üstəlik, heç kim təminat verə bilməz ki, Ermənistan ənənəsinə uyğun şəkildə informasiya müharibəsinin, daha doğrusu, "preventiv tədbirlər" in ardınca Azərbaycanın mülki əhalisini hədəfə almayacaq.

Ermənistanın həyasız davranışları isə çox təəssüf ki, dünya ictimaiyyətinin gözü önündə baş verir. Elə Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyanın ötən həftə Qarabağa qanunsuz səfər edərək Azərbaycan torpaqlarında min oyundan çıxması işğalçı ölkənin islaholunmazlığından xəbər verir. Rəsmi Bakı hələ ki erməni baş nazirin bu davranışına rəsmi reaksiya verməyib. Ancaq XİN-dən aldığımız məlumatlara görə, məsələ araşdırılır və münasibət bildirilməsi istisna deyil.

Qərbişə budur ki, Ermənistanın belə həssas dövərdə kobud müdaxilələri və tərxiatçı davranışları Minsk Qrupunun da diqqətindən "qaçdı". Heç olmasa, Rusiyadan bu məsələyə münasibət bildirilmədi. Bunun əvəzində isə Rusiya XİN-in sözcüsü növbəti danışıqların anonsunu verdi. "ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin bəyanatında, həmçinin Rusiyanın mövqeyi və regionda baş verən son hadisələrin qiymətləndirilməsi əks olunub". Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova belə deyib. Onun sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi daim Rusiya XİN-in diqqət mərkəzindədir. Bu yaxınlarda baş tutan Rusiya və Fransa xarici

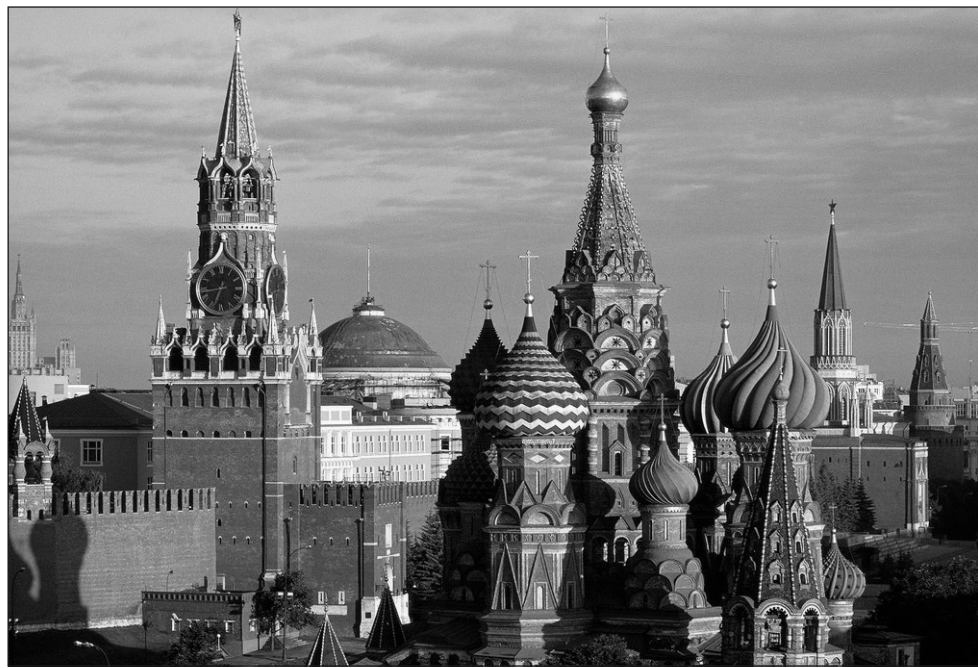
işlər nazirlərinin - Sergey Lavrov və Jan-İv Le Drianın görüşündə Qarabağ münaqişəsinin müzakirə edilib-edilməməsi sualına cavab olaraq, Rusiya XİN-in rəsmi nümayəndəsi bu məsələnin ətraflı müzakirə olunmadığını bildirib. M.Zaxarova BMT Baş Assambleyası çərçivəsində aparılacaq Qarabağ müzakirələrindən də bəhs edib. Dediyyə görə, sessiya çərçivəsində ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərinin iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü gözlənilir. Hətta bu görüşdə prezidentlərin bir araya gətirilməsi imkanlarının götür-qoy edilməsi də gözləntilər sırasındadır. Lakin Ermənistanın davranışları görüşlə bağlı nikbinliyə yer qoymur.

Ola bilsin ki, Ermənistan və havadarları Bakını neytrallaşdırmaq üçün görüş məsələsini gündəmə gətiriblər. Məsələ burasındadır ki, Azərbaycan BMT Baş Assambleyasında öz maraqlarına uyğun sənədin qəbulunda ısrarlıdır. Belə ki, "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki vəziyyət" və "GUAM məkanında dondurulmuş münaqişələr, onların sülh, beynəlxalq təhlükəsizlik və inkişaf üçün fəsadları" adlı qətnamə layihələri yenidən BMT Baş Assambleyasının 72-ci sessiyasının gündəliyinə salınıb. Amma məlumatlara görə, gündəliyin hələlik son versiyası təsdiqlənməyib. Bildirilir ki, hər iki məsələ BMT Baş Assambleyasının 71-ci sessiyasının gündəliyində olsa da, müzakirəyə təqdim olunmadığı üçün il olduğu kimi bu il də növbəti sessiyanın gündəliyinə daxil edilib. Qeyd edək ki, Baş Assambleyanın 72-ci sessiyası sentyabrın 12-25-də BMT-nin Nyu-Yorkda yerləşən mənzil-qərargahında baş tutacaq.

Politoloq Hikmət Hacızadənin fikrincə, hələ ki Qarabağla bağlı ortada yeni plan yoxdur: "Sülh planı Rusiyanın planıdır. Həmin plana əsasən ermənilər 5 rayonu qaytarır və təmas xəttində Rusiyanın "sülhməramlı" qüvvələri yerləşdirilir. Beləliklə, Qağlıq Qarabağ əbədi itirilir. Hələ ki plan budur".

Amma Ermənistanın tərxiatçı hərəkətləri hansısa razılaşmanın əlamətlərindən xəbər

Qarabağ

Ortada yalnız Rusiyanın planı var: ermənilər 5 rayonu qaytarır və...

Ermənistan prezidenti 2018-ci ildəki kürsüdəyişmə əməliyyatına qədər status-kvonu qorumaq üçün min oyundan çıxır; **politoloq:** "Şübhə etmirəm ki, hətta yeni bir ad altında təqdim olunan sənədin də nəticəsi olmayacaq..."

vermir. Belə ki, ölkənin baş naziri həyasızcasına ölkəmizin ərazilərinə soxulur, Qarabağda dincəlik, burada zavodun təməlini qoyur, yol çəkilişinə rəhbərlik edir. Belə görünür İrəvan heç Rusiyanın hansısa planı ilə də razı deyil. Deməli, İrəvanda Rusiyaya qarşı çıxmağa cəsarət edirlər?

H.Hacızadə hesab edir ki, yox, İrəvanda Kremlin iradəsinə qarşı çıxmağa cəsarət etmir: "Hələ ki bu, bir teatrdır. Erməni bunu yaxşı bacarır".

"Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin BMT Baş Assambleyasının sessiyası çərçivəsində görüşəcəkləri ilə bağlı məsələ Məmmədyanovla Nalbəndyanın bu ilin iyul ayında Brüsseldə keçirdikləri görüşdən dərhal sonra ortaya çıxdı. Brüssel görüşünün nəticəsi uğurlu olsaydı, o zaman yaqın ki, dövlət başçılarının görüşünə hazırlıq görülürdü".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlamasında söylədi. Siyasi analitikin sözlərinə görə, indiki halda xarici işlər nazirlərinin görüşü tərəflər arasında diplomatik kanalların açıq olmasına xidmət edən bir durum kimi daha qabarıq nəzərə çarpır. Dağlıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanlı İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin üzvü, deputat Rövşən Rzayev "Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üçün beynəlxalq prinsiplərə söykənən mükəmməl müqavilə üzərində iş gedir və nəticəsi yaxın zamanlarda görünəcək" fikirlərinə münasibət bildirən E.Mirzəbəyli bildirdi ki, hörmətli deputatın haqqında söz açdığı sənəd barədə məlumatlı deyil: "Əslində indi vacib olan məsələ sənəd deyil, Ermənistanın sül-

hə məcbur edilməsidir. ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətə başladığı gündən biz münaqişənin həlli ilə bağlı çoxsaylı proseslərin və sənədlərin şahidi olmuşuq. Bizə ən müxtəlif adlar altında - Moskva, Paris, Praqa, Madrid prosesləri və prinsiplər təqdim olunub. Amma nəticə hasil olmayıb. Şübhə etmirəm ki, hətta yeni bir ad altında təqdim olunan sənədin də nəticəsi olmayacaq. Əgər Ermənistan qarşı real təzyiqlər həyata keçməzsə..."

Xatırladaq ki, deputat azvision.az-a bəzi anonslar edib: "Gördüyümüz odur ki, artıq vaxt tamamlanıb. Ya görülmə işlər daha böyük münaqişəyə səbəb olacaq, ya da həllini tapacaq. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması üçün ortada bir çox layihə var. Hansılar ki, öz bəhrəsini verə bilər. Ölkə prezidentinin şəxsi nüfuzunun dünya prezidentləri yanında yüksək olduğunu, Azərbaycanın bu məsələdə haqlı olduğunu bilirəm. Ona görə də inanıram ki, Azərbaycanın yürütdüyü siyasət öz nəticəsini verməlidir. Dünyada gedən proseslər, Azərbaycanın mövqeyi, dünyaya xoş mesajlar verməsi məni bu əminliyə gətirir ki, qısa zamanda ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü təmin edəcək. Bu da müqavilə çərçivəsində olacaq. Bu müqavilə ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində aparılan danışıqlar əsasında olacaq. Yəni bir daha qeyd edim ki, beynəlxalq prinsiplərə söykənən mükəmməl müqavilə üzərində iş gedir və nəticəsini yaxın zamanlarda gözləyirik. Bütün hallarda Azərbaycan ərazi bütövlüyünü təmin etməkdə ısrarlıdır və buna nail olacaq".

Politoloq İrəvanın Qərblə əməkdaşlığına cavab olaraq Rusiyanın işğalçı ölkəyə "dərslər" vermək üçün Azərbaycana şans tanıya biləcəyi haqda fikirlərə də şübhəli yanaşır: "Ermənistanın Qərblə yaxınlaşdığı barədə mülahizələrin isə heç bir əsası yoxdur. Moskva Ermənistanın erməni diasporu və lobbisi ilə münasibətlərinə heç vaxt sət yanışmayıb. Çünki bu, həm də Ermənistanın maliyyə qaynağıdır. Rusiya bəlli bir sərhədə qədər Ermənistanın Qərblə münasibətlərinə müdaxilə etməz və etməyəcək də. Çünki istədiyi an İrəvana "dur" deyə və rejimin ipini rahatlıqla çəkə bilər. Vəziyyət həddindən artıq mürəkkəbdir. Görünən odur ki, Ermənistan da, onun ənənəvi himayəçisi də vaxt udulmağa çalışır. Hər şey Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyaların effektivliyindən, ardıcıl və davamlı olmasından, Qərbin Rusiya məsələsində nümayiş etdirdiyi mövqenin nə dərəcədə sabit və dayanıqlı olmasından asılıdır".

Politoloq baş nazir Karen Karapetyanın Qarabağda meydan sulaması ətrafında ajiotaj yaradılmasına da ehtiyac görmür: "Ermənistan rəsmilərinin işğal altında olan Azərbaycan torpaqlarına səfər etmələri, yaxud işğalçı ölkənin baş nazirinin Qarabağda dincəlməsi və digər bu kimi faktlar rəsmi İrəvanın təbliğat xarakterli addımlarıdır və bütün bunları hansısa yeni bir hadisənin anonsu kimi təqdim etmək doğru deyil".

Qeyd edək ki, Azərbaycan sentyabrın 25-də Nyu-Yorkda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı xarici işlər nazirlərinin görüşünə razılıq verib. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova bildirib

ki, görüşdən sonra həmsədrlər bəyanat verəcəklər. Zaxarova Amerikalı həmsədr Riçard Hoqlandın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması üçün konkret addımlar atmağın vacibliyi fikrini şərh edərkən deyib ki, münaqişənin həlli Rusiyanın da xarici siyasətinin prioritetlərindən biridir. Riçard Hoqlandın bəyanatını ATƏT-in Minsk Qrupunun keçmiş amerikalı həmsədr Metyu Brayza da nikbin qiymətləndirir. Bildirir ki, Hoqlandın son bəyanatında yer alan, Ermənistanla Azərbaycan arasında danışıqlar prosesinin əsasını təşkil etməli olan prinsiplər ədalətli və məntiqlidir. Amma bu prinsiplərin gerçəkləşməsi, vasitəçilər də daxil olmaqla, danışıqlar prosesində müəyyən səylərin ortaya qoyulmasını tələb edir.

Riçard Hoqland açıqlamalarının birində ilk növbədə qoşunların təmas xəttindən snayperləri götürmək, müşahidə missiyasının sayını artırmaq və həmin ərazilərdə xüsusi qurğular yerləşdirməyin vacibliyini bildirib. Lakin CBC-nin siyasi icmalçısı Rəşad Davudun fikrincə, bu texniki vasitələr heç bir vaxt sət yanışmayıb. Çünki bu, həm də Ermənistanın maliyyə qaynağıdır. Rusiya bəlli bir sərhədə qədər Ermənistanın Qərblə münasibətlərinə müdaxilə etməz və etməyəcək də. Çünki istədiyi an İrəvana "dur" deyə və rejimin ipini rahatlıqla çəkə bilər. Vəziyyət həddindən artıq mürəkkəbdir. Görünən odur ki, Ermənistan da, onun ənənəvi himayəçisi də vaxt udulmağa çalışır. Hər şey Rusiyaya qarşı tətbiq olunan sanksiyaların effektivliyindən, ardıcıl və davamlı olmasından, Qərbin Rusiya məsələsində nümayiş etdirdiyi mövqenin nə dərəcədə sabit və dayanıqlı olmasından asılıdır".

Çox güman ki, növbəti görüş, sadəcə, cəbhədə ağır silahların işə düşməməsi üçün planlaşdırılır. Ermənistan və onun havadarları anlayır ki, növbəti aprelsayağı döyüş bölgədə fəlakətli vəziyyət yarada bilər. Odur ki, nə yolla olursa olsun bu ili ciddi itkilərsiz yola verməyə çalışırlar. Çünki 2018-ci il Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan üçün həm də ölüm-qalım ili olacaq. Sərkisyan prezidentlikdən baş nazirliyə ciddi itkilərsiz transfer etmək niyyətindədir. Bu mənada Qarabağla bağlı Rusiya planının gerçəkləşməsi də yalnız Sərkisyanın öz kreslosunda möhkəmlənməsindən sonra işə düşə bilər.

6 uşağı ilə birgə küçələrdə qalan çarəsiz ana - Əsgərova Samirə haqqında sosial şəbəkədə məlumat aldıq. 33 yaşlı qadının başına gələn, gənc yaşında 6 uşağının dünyaya gəlməsi, içki düşkünü olan həyat yoldaşının onlara etdiyi zülmə bizi bu ailənin həyatını işıqlandırmaya sövq etməyə bilməzdi.

Musavat.com olaraq bu ailəyə baş çəkib vəziyyətləri ilə yaxından tanış olduq. Sabunçu rayonu, 8-ci mədən ərazisində, şəraitətsiz bir evdə yaşayan ailə ilə görüşdük. 1984-cü il təvəllüdü Samirə Əsgərova azyaşlı uşaqları ilə birlikdə illərdir ki, yoxsulluq içində yaşayır. Həyat yoldaşı Tahir Qasimov isə tərk etdiyi 6 körpəsinin nə qayğısına qalır, nə də onlarla maraqlanır. Uşaqların ən böyüyünün 14 yaşı, ən kiçiyinin isə 3 yaşı var. Atasız böyüyən Bahar, Ziya, Xəlilə, Çiçək, Zəhra və Fatimə bir tikə çörəyə həsrət qalıblar. Uşaqların nə normal geyimi, nə də normal bir yaşam şəraiti var. Evsiz-əşisiz qalan Samirə Əsgərova 6 uşağı ilə birlikdə yaşlı və xəstə olan xalasının kirayə qaldığı birotalıq daxməyə yerləşib. Ev balaca olduğundan gənc ana həyətdə taxt qoyaraq, uşaqlarını orada yatdırır.

Samirə Əsgərova acı həyat hekayəsini bizə danışır: "2000-ci ildə Xaçmaz rayonunda yaşayan Tahir Qasimovla tanış oldum. Özüm Bakıda doğulub böyümüşəm. İkinci uşağdan sonra ailəmdə problemlər yaşanmağa başladı. Yoldaşım içki düşkünü olduğundan hər gün məni döyür, söyürdü. Bunlara rəğmən onun pis əməllərinə, işgəncələrinə dözürdüm ki, ailəm dağılmasın. Yoldaşımın pis vərdişlərinin zamanla düzələcəyinə ümid edirdim. Üç uşağdan sonra bunun mümkün olmadığını anladım və ayrılmaq qərarına gəldim. 9 illik evlilik həyatımıza son verib ayrıldım. Sonra yenidən bəzi qadınlarla tanış oldum. 9 il Xaçmazda yaşamışam, sonra Bakıda kirayədə qaldım. Anası

6 uşağı ilə küçələrdə qalan gənc ana kömək istəyir

"Yaşamağa evimiz, yeməyə çörəyimiz yoxdur..." - reportaj

rəhmətə gedəndən sonra yenə Xaçmaza qayıtdıq. Heç bir səbəb olmadan məni döydü. Fəhlilik edib pul qazanır, onu da içkiyə verir... Son illər Suraxanı rayonunda kiçik bir daxmədə qalırdım. Məscidlərdən yığılan nəzirələrlə bizə köməklik edirdilər, çətinliklə də olsa həmin daxmənin kirayə pulunu verirdik. Ancaq bir ay köməklik edəndə, bir ay edə bilmirdilər. Məscidin vəziyyəti də yaxşı deyildi. Allah onlardan razı olsun. Bu müddətdə bir neçə dəfə ayrılmağa cəhd etdim. Sonra gəlib yalvardı-yaxardı, hər şeyi düzələcəyinə söz verdi və mənimlə barışdı. Ondan sonrakı evlilik həyatımız belə davam etdi, barışdı, 3-4 ay normal yaşayırdıq,

sonra yenidən dalaşdı. Fəhlilik edib pulunu içkiyə verirdi, çox çətinliklə dolanırdı. Bu illər ərzində 6 uşağımız dünyaya gəldi. Çox adam sual verir ki, 6 uşağı nəylətinlə dolanırdı. Bu illər ərzində

məcbur yoldaşımın barışmalı olurdum. Kim istəməz uşaqları atalı böyüsün. Ancaq bu ümidim boşa çıxdı. İçki evimizi yıxdı. Ən balacalarım olan əkiz qızlar 2014-cü il təvəllüdüdür. Bu uşaqları abort etdirmək istəyirdim. Ramazan ayı olduğu üçün günah girmək istəmədim. Sonra da gec oldu..."

6 uşaq anası 3 ildir ki, həyat yoldaşından tamamilə ayrıldığı qeyd etdi: "Yoldaşım nə gəlir, nə də bizimlə maraqlanır. Kiçik uşaqların doğumunda da, müalicəsində də məscid köməklik etdi. Qızımın biri kor bağırsağınan əməliyyat olundu, ona da məscidin imanlı adamları köməklik elədi. Məscidin yaxınlığında qaldığımız otağın kirayəsinə hər ay 100 manat pul verirdilər. Özüm dəfələrlə işləmək istəmişəm. Ancaq mümkün deyil. 6 uşağı nəzarətsiz qoya bilmərəm. İki azyaşlı uşağım ana südü ilə qidalanır. Məndən uzağa gedə bilmirlər. Səhhətimdə də problemlər var, mədəm yarıdır, zobum var, ödəmə problemlər var. Anamdan başqa heç bir yaxınım yoxdur. Atam və qardaşım rəhmətə gedib. Anam da xəstə adamdır".

Hazırda ailənin əsas ehtiyacı yaşamaq üçün mənzil və aylıq ərzaq ehtiyaclarının qarşılınmasıdır: "Elə vaxtlar olub ki, çöldə qalmışam. Gedəcək yerimiz olmayıb. Bura xalamın kirayə yaşadığı ev-

dir. Bir neçə gündür ki, burada məskunlaşmışam. Xalam da xəstədir, kirayə haqqını ödəyə bilmir. Bir neçə gündən sonra buradan çıxmalıyıq. Harada qalacağımız, necə edəcəyimiz barədə fikirləşəndə dərd məni öldürür. Uşaqlarım gözümün önündə ac-yalavac qalıb. İndiki zamanda 6 uşağı saxlamaq, qarnını doyurmaq çox çətin. Bir saata günorta olacaq, yemək istəyəcəklər (ağlayır). Böyüklər özləri başa düşür. Bəs balacalar..? Mən dövlətimdən, yardımsevər insanlardan, imkanlı cəmiyyətdən də məscid köməklik istəmişəm. Ancaq mümkün deyil. 6 uşağı nəzarətsiz qoya bilmərəm. İki azyaşlı uşağım ana südü ilə qidalanır. Məndən uzağa gedə bilmirlər. Səhhətimdə də problemlər var, mədəm yarıdır, zobum var, ödəmə problemlər var. Anamdan başqa heç bir yaxınım yoxdur. Atam və qardaşım rəhmətə gedib. Anam da xəstə adamdır".

Qeyd edək ki, uşaqlardan 4-ü məktəb yaşında olsa da, təhsil almaq imkanından məhrumdurlar. Ananın məktəb xərclərini qarşılamaq imkanı olmadığından uşaqların məktəbə belə göndərməyib. Evsiz-əşisiz ailə daim yer dəyişdiyindən hər yeni ünvanda məktəbə yazdırmaq və sair imkanları olmayıb.

Bu ailənin acınacaqlı durumuna işıq salmaqda aidiyyəti qurumlardan, vətəndaş cəmiyyətinə, imkanlı və duyarlı şəxslərə belə əl ilə yardım etməyə ümid edirik. 6 azyaşlı uşağa yardım əlini uzatmaq istəyənlər üçün Samirə Əsgərovanın əlaqə nömrəsini qeyd edirik: (+994) 55 371 81 20.

☐ **Məqurr MƏRD**
Fotolar müəllifindir

Ərəb turistləri aldadıb itiririk, qazanmırıq...

İqtisadi itki ilə yanaşı, istehlakçıları aldadandan həbslə də cəzalandırıla bilər

Bu ilki turizm mövsümü ölkəmizə turistlərin daha çox axın etməsi ilə yadda qaldı. Azərbaycanın demək olar ki, əksər turizm bölgələrində, istirahət mərkəzlərində sıxlıq yaşanır. Yerli turistlər belə kirayə evlər, hotellərdə boş nömrələr tapmaqda çətinlik çəkirlər. Bəzi hotellərdə mövsümün sonuna qədər otaqlar tutulub. Həmçinin müştəri çoxluğu xidmət sahəsindəki problemləri də ortaya çıxarıb. Tələbatın artması qiymətlərin yüksəlməsinə təsir etməklə yanaşı, turistlərin aldadılması hallarının artmasına da yol açıb.

Turizm sektorunda çalışan iş adamları yerli vətəndaşlarla ehtiyatlı davranırlar da, xüsusən ərəb turistləri aldatmaqda yarışır. Bir çox kafe və restoranlarda ingiliz və ərəb dilində yazılmış menyularda qiymətlər 2-3 dəfə şişdirilib. Bundan əlavə, hesab ödəənərkən də ərəb turistlər aldadılır. Bu məsələdə taksidürücüləri istisna deyil.

Qeyd edək ki, turistlərin aldadılması hallarına xarici ölkələrdə də çox rast gəlinir. Hətta bəzi ölkələrdə turistlərin əşyalarının oğurlanması halları belə var. Lakin Azərbaycanda bu turistlərə şişdirilmiş hesabların təqdim edilməsi həm də qanun pozuntusu hesab olunur.

Bəs görəsən, bu durumun səbəbi nədir? Turizm sahəsində çalışanlar niyə kiçik məbləğlərə görə öz obyektlərinin və ümumilikdə ölkə turizminin imicinə zərər vururlar?

Bu sualları cavablandıran iqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, turizmin inkişafı ilə əlaqə-

dar bu yolu keçən bir çox ölkələr də oxşar problemlərlə üzləşiblər: "Hətta bu gün də üzülürük. Belə bir məşhur deyim də var ki, turistlik yerlərdən kənarında hotel tutmaq, restoran və kafelərdə yemək daha sərfəlidir. Xüsusən də xaricə səfər edərkən, Türkiyədə, Yunanıstanda, İspaniyada, Portuqaliyada bu çox geniş yayılmış bir hadisədir ki, şəhərin mərkəzində, turistik məkanlarda, gəzməli-görməli yerlərdə, tarixi məkanlarda yerləşən hotellərdə, kafe və restoranlarda qiymətlər yüksək olur. Bu, artıq dünyada formalaşmış bir fikirdir. Bəzi ölkələrdə isə buna qadağa qoyulub. Turizmin inkişafı, biznesin dayanıqlı olması Britaniya, Fransa, Almaniya, Amerika kimi ölkələrdə demək olar ki, mümkün deyil. Çünki həm ictimai nəzarət var, həm də dövlət orqanlarının nəzarəti var".

İqtisadçı hesab edir ki, Azərbaycanda iş adamlarının gələcəklə bağlı ümidləri yoxdur: "İş adamları turizmin gələcəyinə inanmırlar, öz bizneslərinin gələcəyi ilə bağlı da o qədər optimist

deyillər. Ona görə də düşünürük ki, bu gün imkan varsa, müştəri tapılsa, ondan maksimal dərəcədə pul qoparsınlar. Əslində dayanıqlı inkişaf etmək istəyən, öz imicini yaratmaq istəyən kafe və restoranlar, əksinə, daha çox turist cəlb etmək üçün çalışmalıdırlar. Ən effektiv reklamlardan biri insanların bir-birinə dediyi və öz şəxsi təcrübəsini bölüşdüyü reklamlardır. Hər hansı ərəb turisti Azərbaycana gələn həmyerlilərinə turizm obyektləri haqqında neqativ fikirlər söyləyə, bu yayılır və sonradan həmin turizm obyektləri daha çox ziyan görür. Bunun əsas səbəbi dayanıqlılığa inamsızlıqdır. İş adamları obyektlərinin

əllərindən çıxma biləcəyini düşünür, bu gün üçün maksimum qazanmağı düşünür. 5 illik, 10 illik inkişaf proqramları, özləri üçün müəyyən etdikləri biznes strategiyası yoxdur. Bu da biznesin güvənsizliyindən, mülkiyyət toxunulmazlığının zəif inkişaf etməsindən, dövlət orqanlarından çox ciddi basqının olmasından, korrupsiya ilə bağlı iş adamlarına çox ciddi əngəl yaranacağından irəli gəlir".

Natiq Cəfərli vurğuladı ki, turiste ancaq bir günlük qazanc mənbəyi kimi baxan obyektlər sonradan çox ciddi ziyanla qarşılaşacaqlar: "Özünə müsbət imic formalaşdıran, getdikcə imicini

gücləndirib reklama çevirə bilən kiçik və orta obyektlər gələcəkdə daha böyük gəlir götürə bilirlər. Azərbaycan ilk addımlarını atır. Belə hadisələr çox olacaq, biz hələ bir neçə il də belə hallarla rastlaşacağıq. Ancaq Azərbaycanda turizm dayanıqlı inkişaf strategiyasına əsaslanarsa və iş adamları öz gələcəklərinə nə qədər inamlı olsalar, bu problem də təbii yollarla öz həllini tapacaq. Bu məsələyə inzi-bati yollarla müdaxilə etmək ciddi effekt verməyəcək. Birincisi, qanunvericilikdə bununla bağlı çox ciddi boşluqlar var. Əgər kafe mənimdirsə, istədiyim qiyməti qoya bilərəm. Ancaq burada istehlakçı hüquqları önə çıxır. Bir istehlakçıya bir qiymət, digərinə başqa bir qiymət deyilməsi müvafiq orqanlar tərəfindən təsbit olunsaydı, o zaman cəza verilə bilər".

Bəs görəsən, sözügedən əməllər hüquqi müstəvidə necə qiymətləndirilir, nə dərəcədə məsuliyyət var?

Hüquqşünas Əkrəm Həsənov bu sualı cavablandırarkən bildirdi ki, ümumən qanunvericiliyimiz yerli, yaxud xarici vətəndaşın aldadılmasına fərq qoymur: "Aldatmanın formaları da müxtəlif ola bilər, nəticələri də. Hər bir halda söhbət istehlakçıların hüquqlarının pozulmasından gedir. Bu məsələ İnzibati Xətalər Məcəlləsi və Cənabət Məcəlləsi ilə tənzimlənir".

İXM-ə görə istehlakçıları və müvafiq strukturları aldadan, keyfiyyətsiz mal satan və s. bu kimi hərəkətlərə yol vermiş fiziki şəxslər 350-500 manat məbləğdə, vəzifəli şəxslər 1500-2000 manat məbləğdə, hüquqi şəxslər isə 4000-6000 manat məbləğdə cərimə edilir.

☐ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

Bugünlərdə Sumqayıtda 5 yaşlı Zeynəbin it dişləməsindən dünyasını dəyişməsi sahibsiz itlər mövzusunda yenidən aktuallaşdırıldı.

Ümumilikdə Respublika Təvəziyə Stansiyasının Xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklərin epidemiologiyası şöbəsinə verilən açıqlamaya görə isə ötən il ölkə üzrə 17 min insanı heyvan dişləyib. Onların arasında it dişləmələri 90 faiz təşkil edir. Ötən il it dişləməsi nəticəsində 3 nəfər quduzluq xəstəliyinə yoluxub və dünyasını dəyişib. Bu ilin 6 ayı ərzində isə 6500 heyvan dişləməsi qeydə alınıb və onların arasında it dişləmələri əsas yer tutur.

Beləliklə, artıq bir neçə gündür ki, 5 yaşlı Zeynəbin it dişləməsindən dünyasını dəyişməsi həm mətbuatda, həm də sosial şəbəkələrdə geniş müzakirə olunmaqdadır. Bu olay küçələrdə gəzən "ayaqlı təhlükələr"ə qarşı daha da böyük qorxu yaradıb. Xüsusən də valideynlər övladlarının təhlükəsizliyi üçün dövlətdən lazımı tədbirlər görülməsini tələb edir, böyük əksəriyyət "ayaqlı təhlükələrin" tamamilə zərərşəkilləndirilməsini, öldürülməsini istəyir. Bu müzakirələrə tanınmış ictimaiyyət nümayəndələri, ziyalılar qoşularaq sahibsiz küçə itlərinin zərərşəkilləndirilməsi ilə bağlı fikirlər səsləndirirlər. Buna əsas kimi qeyd olunur ki, küçədə qarşılaşdığımız sahibsiz itlər quduzluq, ya da yoluxucu xəstəliklərin daşıyıcısı ola bilər. Bu isə xüsusən də körpələr, uşaqlar üçün böyük təhlükədir.

Körpələr, yoxsa körpələr?
"Quduz itlərin öldürülməsi ilə bağlı fikirlərimə görə mən kəskin tənqid edirəm". Bu sözləri həkim Vaqif Qarayev "Yeni Müsavat"da açıqlamasında bildirdi. O qeyd edib ki, quduz itlər mütləq şəkildə öldürülməlidir: "Dünyanın hər yerində quduz itlər mütləq şəkildə öldürülür. Mən də qeyd edirəm ki, quduz iti öldürmək lazımdır. Quduz olmayanları isə vaksin edin, ya da aparıb evinizdə saxlayın, mənim və yaxud digərlərinin uşaqlarını təhlükədə qoymayın. Bu cür işlərlə xüsusi qurumlar,

Körpələr, yoxsa körpələr - cəmiyyətdə ilginç müzakirələr

Vaqif Qarayev: "Küçə itlərini vaksin edin, ya da aparıb evinizdə saxlayın"

bələdiyyələr işləməlidir. Bələdiyyə deyir ki, "itləri tufənglə vura bilməyər". Bəs necə olsun, camaatın uşağını və ya böyüyünü it çeynəyib, dişləyib öldürsün?

İctimai fikir də sahibsiz itlərin öldürülməsinə qarşıdır. Axı kim deyir ki, onlar öldürülsün, sadəcə, onları küçələrdən yığışdırmaq lazımdır".

"Canlı Alemin Mühafizəsi Alıyansı" İctimai Birliyinin sədri Mənsur Rəsulzadə isə "Yeni Müsavat"da açıqlamasında valideynləri günahlandırır: "Bu gün uşaqlara öyrədilir ki, itləri vurun, onlar sizi öldürəcək. Həmin uşaqlar heyvanlara düşmən mövqeyində böyüyür-

lər. Əksinə, maarifləndirici işlər aparmaq lazımdır ki, heyvanlara qarşı mərhəmətli olaq".

Mənsur Rəsulzadə qeyd etdi ki, 5 yaşlı Zeynəbi it dişləməsi faktı deyil: "Çünki həmin ərazidəki heyvanları bizim könlülər yedizdirirdi. Uşağı dişlədiyi iddia olunan heyvan əslində çox sakit heyvan olub. Uşaq turnikdən başı üstə turbaya deyib. Üstəlik, uşaq turnikə çıxanda itlərə daş atmış. Ola bilsin ki, onun turnikdən yıxılaraq başının partlaması it dişləməsi kimi qələmə verilir. Bunu yaxından araşdırmaq lazımdır. Onun ailəsi heyvanlara qarşı çox aqressivdir və uşaqlarını da bu

cür tərbiyə ediblər. Niyə məhz onların ailəsində bu cür olay olub? Bizim də evdə uşaqlarımız var da. Uşaqlarımız qollarını açıb it sürüsünün arasına girir, onlara yemək verir, yaralarını sarıyır. Bəs niyə onları itlər dişləmədi? Həmçinin burada problem heyvanlara qarşı aqressiya, fobiya yaradan Bakı Şəhər Mənzil Kommunal Departamentinin Sahibsiz Heyvanlarla Mübarizə İdarəsidir. Qurumun əməkdaşları daima uşaqların gözü qarşısında heyvanları quduz adı ilə öldürüblər. Çünki qurumda çalışan ovçular heyvanları öldürməklə evlərinə pul aparırlar. Onlar təbiətə qəddarlıq törənməyibdir. Biz bir yandan insanları təbiətə, canlılara qarşı mərhəmətliyyə çağırış edəndə, dövlət qurumu altından çalışan bu cür insanlar heyvanları öldürürlər".

Sahibsiz, küçə itlərinin qorunması üçün ölkəmizdə müxtəlif heyvansevər birliklər, təşkilatlar, könüllü şəxslər var. Hətta heyvan hüquq müdafiəçiləri də var ki, onlar heyvan ölümləri, onlarla qəddar davranılması ilə bağlı vaxtaşırı müəyyən məsələlər qaldırırlar.

Qeyd edək ki, bir neçə il bundan əvvəl sahibsiz küçə itləri ilə insanların gözü önündə öldürülür, güllələnirdi. Lakin məlum olduğu kimi, Azərbaycan 1997-ci il-

Strasburqda "Heyvanların Mühafizəsi" ilə bağlı Avropa Konvensiyasına qoşulub, 2007-ci ildə ölkəmizdə "Heyvanların mühafizəsi haqqında" Qanun qəbul olunub. Qanuna əsasən, heyvanları öldürən və yaxud onlarla qəddar rəftar edib şikəst edən şəxslər İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 129-cu maddəsinə əsasən cərimə olunurlar. Cərimə isə əvvəllər 25-45 manat arasında dəyişirdisə, hazırda bu məbləğin 500 manat olduğu bildirilir. Qanuna əsasən, yalnız o halda qadağa tətbiq olunmur ki, həmin heyvanda quduzluq və ya başqa və ya yoluxucu xəstəlik aşkarlanıb. Bu da baytarlıq mütəxəssislərinin rəyindən sonra həyata keçirilir.

Küçələrdə gəzən "ayaqlı təhlükələr"lərdən necə qorunmağa gəldikdə isə dünya təcrübəsində, o cümlədən qardaş Türkiyədə küçədəki bütün sahibsiz heyvanlar dövlət tərəfindən aşkarlanır, müayinə edilir və vaksinasia olunur. Peyvənd olunmayan heyvanları digərlərindən ayırd etmək üçün onların qulaqlarına xüsusi sığırğa ("birka") taxılır. Sahibsiz heyvanların küçələrdən yığışdırılması, onlara nəzarət bələdiyyələrin öhdəsinə düşür.

Ölkəmizdə isə küçə itləri vaksinasia olunmur, çünki buna

maddi imkan yoxdur. Buna görə də ekspertlər çıxış yolunu heyvanların nəsil artımının qarşısını almaqda görür. Bu cür tədbirləri həyata keçirmək üçün isə xüsusi iynələrdən və ya cərrahi əməliyyatlardan istifadə edilməlidir.

Onu da qeyd edək ki, hələ 2011-ci ildə sahibsiz itlər üçün poliçon tikilməsi ilə bağlı təklif irəli sürülmüşdü. Təklif isə Bakı Şəhər Mənzil Kommunal Departamentinin Sahibsiz Heyvanlarla Mübarizə İdarəsinin rəisi Əhməd Məmmədov tərəfindən gəlmişdi. İdarə rəisi həmin poliçona yığılacaq itlərin dərisinin emal olunması ilə bağlı da məsələ qaldırılmışdı. Lakin onun bu təklifləri hələ ki həyata keçirilməyib.

Sahibsiz heyvanlarla bağlı problemləri qismən də olsa aradan qaldırmaq üçün iki il öncə Bakının Qaradağ rayonunda Sahibsiz Heyvanlar üçün Xilasetmə və Sığınacaq Mərkəzi də açılıb. Burada paytaxtın sahibsiz heyvanları üçün sığınacaq və baytarlıq klinika fəaliyyət göstərir. Bağlı hovuzu, əməliyyat və xəstə itlərə karantin otaqları olan mərkəzdə sahibsiz heyvanlar müalicə edilir. Müalicədən sonra heyvan saxlamaq istəyən şəxslərə heyvanlar pulsuz verilir.

□ Xəlilə GƏRAY

Azərbaycanda marixuana legallaşarsa...

Ekspert: "Narkomanların məsuliyyətdə cəlb edilməsi deyil, müalicəsi önə çıxmalıdır"

Azərbaycanda marixuananın legal istifadəsi məsələsi zaman-zaman gündəmə gətirilir. Hazırda ölkə həbsxanalarında xeyli sayda məhbus var ki, narkotik vasitə istifadə etdiyinə görə həbs olunub. Ekspertlər bildirirlər ki, əslində həmin şəxsləri həbs etməkdənsə, müalicə etmək lazımdır. Hazırda Azərbaycanda qanunvericiliyə görə, bütün növ narkotik vasitələrin istifadəsi qadağandır.

Öncə qeyd edək ki, marixuana çətənə bitkisinin qurudulmuş çiçəklili baş qisimindən və yarpaqlarından əldə edilən, tütünə bənzər, yaşımtil və ya qəhvəyi bir maddədir. Toz marixuana, kənaif bitkisinin çiçəklili baş qisiminin qara və ya qəhvəyi ifrazatının toza çevrilmiş və ya qəlib halıdır.

Bu gün ABŞ, Argentina, Avstraliya, Belçika, Braziliya, Kamboca, Kolumbiya, Kosta-Ri-

ka, Xorvatiya, Çexiya, Ekvator, Estoniya, Fransa, Hindistan, İran, Pakistan, Şimali Koreya, Urucvay, İspaniya kimi dünyanın müxtəlif yerlərində çətənənin istehsalı və istehlakına müxtəlif ölçülərdə icazə verilir.

Qonşu Gürcüstanda vəziyyət bu mövzuda marixuana istifadəçilərinin xeyrinədir. Belə ki, "Rus-

tavi-2" televiziyası Gürcüstan parlamentinin üzvləri arasında marixuana istifadəçisi olub-olmadıqları barədə sorğu aparıb. Sorğu nəticəsində məlum olub ki, parlamentin bir çox nümayəndələri marixuananın dadına baxıblar.

Bu ilin fevral ayında Gürcüstan Konstitusiyası Məhkəməsi ma-

rixuana istifadəsinə dair tarixi hökm çıxarıb. Belə ki, bundan sonra qonşu ölkədə məhkəmənin yeni qərarına uyğun olaraq, narkotik maddə ilə saxlanılan şəxsin bu maddədən şəxsi və ya satış məqsədilə istifadə etdiyi müəyyənəndirilməlidir. Əgər narkotik maddə şəxsi məqsədlə istifadə edilirsə, həmin adam həbs olunmayacaq.

Hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"da bildirib ki, Azərbaycanda qanunvericiliyə görə təyin olunmuş dozadan artıq narkotik qəbul edilərsə, bu, cinayət məsuliyyəti yaradır: "Əlbəttə ki, Azərbaycanda qanunvericilikdə uzun müddətdir ki, Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci (Satış məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə və ya saxlama) maddəsinin dekriminalaşdırılması ilə bağlı müza-

kirələr aparılır. Bütövlükdə yeni bir yanaşmanın tətbiq edilməsi ilə bağlı müzakirələr gedir ki, narkotik vasitə istifadəçisi olmuş şəxslərə daha çox müalicəyə ehtiyacı olan şəxslər kimi baxmaq lazımdır. Hələ ki bununla bağlı qərar qəbul edilməyib. Çünki qanun yalnız Milli Məclis tərəfindən qəbul ediləndən sonra qüvvəyə minir. Ancaq dünyanın müxtəlif ölkələrində zərər azaldılması istiqamətində müxtəlif tədbirlər görülür. Bəzi ölkələrdə yüngül narkotik maddələrdən istifadəyə icazə verilir. Və ya müəyyən həddə qədər istifadə leqallaşdırılıb. Qonşu Gürcüstanda da bu, belədir. Yeni bir çox ölkələrdə bunun leqallaşdırılması müzakirə edilir. Lakin söhbət ağır narkotik maddələrdən getmir və gədə bilməz. BMT-nin özündə belə bu məsələ ilə bağlı iki cür yanaşma var. BMT-nin narkotiklərə nəzarət edən qurumları tərəfindən belə

fikir bildirilirdi ki, heç bir halda leqallaşmadan söhbət gədə bilməz. Hər iki konsepsiyanın müsbət və mənfi tərəfləri var. Bütövlükdə hesab edirəm ki, əgər şəxslər narkomandırsa, o, müalicə olunmalıdır. Əgər narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğuldursa, bütün hallarda bu, cinayət məsuliyyəti yaratmalıdır. Bir müddət öncə Ali Məhkəmənin cinayət işləri üzrə kollegiyasının sədri belə fikirlər səsləndirmişdi ki, cəzaçəkmə müəssisələrində hər 7 nəfərdən biri narkotik maddələrin aludəçisidir".

Ə. Nuriyev bildirib ki, cəzaçəkmə müəssisələrində olduğu zaman bunu müşahidə edir:

"Orada biz görürük ki, heç də narkomanların sayı az deyil. Yetərli qədər məhkum olunmuş narkomanlar var. Hesab edirəm ki, onlar məcburi müalicə proseslərinə cəlb edilməlidir ki, narkotik həbs edilsinlər. Birincisi, həmin həbsxanalarda müalicə üçün müvafiq şəraitlər yoxdur. Müalicənin özü də çox bahalıdır. Eyni zamanda bilərəm ki, Azərbaycan hökumətində bu barədə müzakirələr gedir ki, Daxili İşlər Nazirliyi və ya digər qurumların nəzdində xüsusilaşmış müalicə mərkəzi yaradılsın. Hesab edirəm ki, bu konsepsiya daha doğrudur və qanunvericilikdə qeyd etdiyimiz istiqamətdə dəyişikliklərin edilməsi ağıqlanar. Narkomanların müalicəsi məsələsi ön plana çıxmalıdır, narkotik onların məsuliyyətdə cəlbli. O cümlədən 234.1-ci maddəyə də müəyyən dəyişikliklərin edilməsi vacib məsələdir".

□ Əli RƏİS

Dini cərəyana qoşulan qadın şok açıqlamalar verdi

Səhiyyə Nazirliyindən yoluxucu xəstəliklərlə bağlı açıqlama

"Azərbaycanda təhlükəli yoluxucu xəstəliklərlə bağlı vəziyyət nəzarət altındadır". Bunu APA-ya açıqlamasında Səhiyyə Nazirliyinin Respublika Taun Öleyhinə Stansiyasının Xüsusi təhlükəli yoluxucu xəstəliklərin epidemiologiyası şöbəsinin müdiri Rita İsmayılova deyib. O bildirib ki, bu gün yoluxucu xəstəliklərlə bağlı kəskin bir hal yoxdur və vəziyyət stabildir.

R. İsmayılovanın sözlərinə görə, ölkədə vəba infeksiyasına qarşı da monitorinqlər aparılır və hələ ki bu infeksiya qeydə alınmayıb: "Monitorinqlər may ayından başlayıb və oktyabrın sonuna kimi davam edəcək. Ötən 1-2 ay ərzində stansiyaya kəskin respirator viruslarla bağlı hər hansı nümunə daxil olmayıb. Virus infeksiyaları üçün hazırda mövsüm deyil. Belə hallar daha çox qış mövsümündə qeydə alınır".

Meteohəssas insanlara xəbərdarlıq-narahatlıq yaranacaq

Avqustun 22-də Bakı və Abşeron yarımadasında hava yağmursuz keçəcək.

Şimal-şərq küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunaçaq.

ETSN-dən verilən məlumata görə, havanın temperaturunun gecə 23-25° isti, gündüz 34-36° isti, Bakıda gecə 22-24° isti, gündüz 31-36° isti olacağı gözlənilir.

Atmosfer təzyiqi normadan aşağı 757 mm civə sütunu təşkil edəcək.

Nisbi rütubət gecə 60-70 %, gündüz 35-45 % olacaq.

Abşeron çimərliklərində dəniz suyunun temperaturu Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəhdə 25-26°, Zağulba, Buzovna, Mərdəkan, Şüvəlanda 26-27°, Türkan, Hövsan, Sahil, Şıxda 27-28° isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza əsasən, avqustun 24-dək Abşeron yarımadasında gözlənilən sabit hava şəraiti müsbət amil olsa da, bəzi saatlarda durğun və nisbətən rütubətli hava şəraiti meteohəssas insanlarda narahatlıq hissi yarada bilər.

Azərbaycanın rayonlarında hava yağmursuz keçəcək. Şərq küləyi əsəcək.

Havanın temperaturunun gecə 19-24°, gündüz 34-39° isti, dağlarda gecə 13-18°, gündüz 24-29° isti olacağı gözlənilir.

Bərdədə maşın üç piyadama vurdu, biri öldü

Bərdədə üç piyadama maşın vurub. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, avqustun 20-də saat 11.00 radələrində Bərdə rayonunun Yenidaşkənd kəndində rayon sakinləri Nəriman Nərimanlının və Malik Əliyevin idarə etdikləri "VAZ" markalı avtomobillər toqquşub, M.Əliyev idarəetməni itirdiyindən yolun kənarında dayanan Ağcabədi rayon sakinləri Ağapəri Məmmədovanı, Sərvət Məmmədovu və Aysel Somədovanı vurub. Nəticədə A.Məmmədova hadisə yerində ölüb, S.Məmmədov və A.Somədova xəstəxanaya yerləşdiriliblər.

Baş İstintaq və Təhqiqat İdarəsi tərəfindən araşdırma aparılır.

Xalq artistinə 70 min manat "atan" müğənni həbs edildi

Xalq artisti Könül Xasıyevanın 70 min manatını dələduzluq yolu ilə ələ keçirən şəxsin məhkəməsi baş tutub. Musavat.com "qafqazinfo"ya istinadən xəbər verir ki, Nərimanov Rayon Məhkəməsi müğam ifaçısının pulunu qaytarmayan müğənni Xatirə Hacıyeva barədə iki aylıq həbs-qətimkan tədbirinin seçilməsi haqqında qərar qəbul edib.

Bu barədə xalq artistinin vəkili Şəfiqə Nağıyeva məlumat verib. Vəkil operativ işi həyata keçirən hər kəsə təşəkkürünü bildirib: "Xatirə Hacıyeva barəsində məhkəmə iki aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçib. Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin rəisi Nəriman İmanova, istintaq şöbəsinin rəisi Vüqar İsmayılova, operativ işlədiyi üçün müstəntiq Racib Almazova öz təşəkkürümüzü bildiririk".

5 yaşlı oğlunu öldürən qadın: "İsa Peyğəmbərlə danışdım..."

5 yaşlı uşağını boğaraq öldürməkdə təqsirləndirilən qadının cinayət işi üzrə məhkəmənin baxış iclası keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində qətl törətməkdə təqsirləndirilən Nazilə Qulubəyovanın cinayət işi üzrə məhkəmə prosesinə hakim Novruz Kərimovun sədrlik edib.

Məhkəmədə dövlət ittihamçısı çıxış edib.

Məhkəmə zalında dəmir barmaqlıqlar arxasında olan qadının qeyri-ixtiyar hərəkətlər etdiyi də diqqətdən qaçmayıb. O, əyləşdiyi yerdə hər iki qolunu qaldıraraq silkləyib. Daha sonra əllərini gözlərinə qoyaraq başını silkləyib.

İttihama görə, 5 yaşlı oğlunu öldürən ana affekt vəziyyətində olub.

İttihama münasibət bildirmək üçün hakim təqsirləndirilən qadına söz verib. Qadının da hərəkətləri hakimin diqqətindən qaçmayıb və bu səbəbdən də ona sual verib.

Nazilə Qulubəyova hərəkətlərinin səbəbini bilmədiyini və özünün asılı olmadan etdiyini söyləyib.

Hakim:

- *Ötən prosədə məhkəmədə iştirak etmək istədiyinizi de-
diniz. İndi ifadə vermək, ha-
disənin necə baş verdiyini
danışmaq istəyirsinizmi?*

N.Qulubəyova:

- Danışmaq istəmirəm. Sadəcə, məhkəmədə iştirak etmək istəyirəm.

Hakim:

- *Özünüzi yaxşı hiss edirsinizmi?*

N.Qulubəyova:

- Xeyr.

Daha sonra məhkəmədə təqsirləndirilən qadının hüquqi varisi kimi tanınan qardaşı Arif Səfullayev ifadə verib.

O, qətl baş verən evə ilk gələn şəxs olub. Onun sözlərinə görə, N.Qulubəyova qapını arxadan bağlayaraq övladı ilə evdə qalıb. Bir müddət sonra hadisə yerinə FHN əməkdaşları və polis çağırılıb. Qapı sındırılan zaman dəhşətli mənzərə üzə çıxıb.

Hüquqi varis söyləyib ki, evə girən zaman bacısı və uşağın meyitindən başqa heç kimi görməyib.

O, bacısının hadisə baş verəndən sonra dini cərəyana qoşulduğunu öyrəndiyini söyləyib: "Əvvəl belə bir şeydən xəbərim yox idi. Hadisədən sonra ərinin dostunun yoldaşı ilə adını dəqiq bilmədiyim dini sektaya qoşulduğunu eşitdim. Nə etdiklərinə bilmirdim".

Məhkəmədə mərhumun hüquqi varisi kimi tanınan atası Rüstəm Qulubəyov da ifadə verib.

O, həyat yoldaşı ilə münasibətlərinin hadisə baş verənə qədər yaxşı olduğunu, uşağına

da yaxşı baxdığını deyib: "Uşağımız xəstə idi. 5 il ərzində yoldaşım uşağa yaxşı baxıb. Həkimə aparıb, dərmanlarını, müalicəsini yaxşı edib. Həyat yoldaşım da fərqli, qeyri-adi hərəkətlər hiss etmədim. Ancaq hadisədən təxminən 1 ay əvvəl dəyişikliklər oldu. Səbəb də dini cərəyana qoşulması idi".

R.Qulubəyov deyib ki, həyat yoldaşı dostu və tələbə yoldaşı olan Eminin xanımı ilə birlikdə dini cərəyanın məclislərinə gediblər: "Bu müddət ərzində fərqli hərəkətlər edirdi. Əsəbləri gərginləşirdi. Bir gün də dostum Emingilə gedəndə Nazilənin vəziyyəti orda pisləşib. Dostumun yoldaşı Sima onu mətbəxə aparıb dərman verib. Mən bunu sonradan öyrəndim. Dostum da, mən də onların həmin dini cərəyana qoşulmasını istəmədik. Getməmələrini də dedik".

O, hadisə baş verən gün həyat yoldaşının telefonlara cavab vermədiyini deyib: "Ev telefonunu, mobil telefonu açmadı. Mən anam, dostum qapını qarşısına gəldik. FHN-ə xəbər elədik. Qapı açılıb uşağın meyitini gördüm. Nazilə də oturub ancaq bir yerə baxırdı. Mən uşağı qucaqlayıb ağlayırdım".

R.Qulubəyovun dediklərinə görə, hadisə yerinə çağırılan təcili yardım uşağın qızdırma-
dan dünyasını dəyişdiyini deyib: "Həmin ərəfədə uşağın qızdırması var idi. Mən bilmədim ki, uşağ özü ölüb, yoxsa anası öldürüb".

Hakimin suallarına cavablandıraraq R.Qulubəyov həyat yoldaşı ilə münasibətlərində problem olmadığını, amma bəzən mübahisələri olduğunu söyləyib: "Qısqanclıq və əsəb var idi. Bir yerə gedəndə uzun müddət geyinirdi. Özüne qapalı idi. Rəfiqəsi, yaxını yox idi".

Hakim R.Qulubəyova sual verərək həyat yoldaşı ilə münasibətləri yaxşı olduğu halda telefonlarına cavab verməməsinin səbəbini soruşub: "Münasibətin yaxşı idisə, niyə sizin zənglərə cavab verməyib. Amma rəfiqələrinə zəng edib, uşağın öldüyünü deyib".

R.Qulubəyov: "Zəng elədim, açmadı. Amma həmin ərə-

fədə kimlərsə danışdı. Uşağın öldüyünü deyib. Onlar da ölmədiyini deyib. İstintaq materiallarında bu var".

Məhkəmədə məlum olub ki, Rüstəm Qulubəyov hadisədən sonra uşağının anasından boşanıb.

Hakim sual verib: "Niyə belə tezliklə boşandı? Siz həyat yoldaşınızın qatil olduğuna inanmıdınız? Məhkəmə istintaqı gedir, bəlkə onun günahsız olduğu məlum olacaqdı. Və ya yoldaşınızın psixoloji problemlərdə fərqli hərəkətlər edirdi. Əsəbləri gərginləşirdi. Bir gün də dostum Emingilə gedəndə Nazilənin vəziyyəti orda pisləşib. Dostumun yoldaşı Sima onu mətbəxə aparıb dərman verib. Mən bunu sonradan öyrəndim. Dostum da, mən də onların həmin dini cərəyana qoşulmasını istəmədik. Getməmələrini də dedik".

R.Qulubəyov bu suallara cavab vermək üçün bir müddət düşünüb. O, boşanmasına səbəb kimi bundan sonra həmin qadınla birlikdə yaşamağın mümkünsüzlüyünü göstərib.

O, N.Qulubəyovanın son vaxtlar psixoloji problemlərini olduğunu təkrar edib: "Ola bilər ki, həmin gün elə vəziyyətdə olub".

Keçmiş həyat yoldaşı ifadə verərkən Nazilə Qulubəyova qeyri-ixtiyar hərəkətlərinə davam edib. O gülümsəyərək ifadə verən keçmiş ərinə izləyib. Sağ əlini ona tərəf uzadıb, daha sonra əlini gözlərinin, sonra isə ürayının üstünə qoyub. O, bu hərəkətlərini mütləq olaraq davam etdirib.

N.Qulubəyova bir neçə dəfə də şeytan buyuzunu adlanan, daha çox rok dinləyənlərin istifadə etdiyi barmaq işarələri də edib.

Bu zaman da o, gülümsəməyə davam edib.

Hakim bunun səbəbini soruşanda N.Qulubəyova bu işarələri etməsinə səbəb göstərə

bilməyib.

Daha sonra hakim Nazilə Qulubəyovaya sual verib.

Hakim:

- *Bilirsinizmi niyə burdasınız?*

N.Qulubəyova:

- Xeyr.

Hakim:

- *İttihama yazılır ki, uşağınızı öldürübsünüz.*

N.Qulubəyova:

- Öldürmək istəməmişəm.

Xəstə idi, dərman verdim.

Hakim:

- *Siz "Üzüm bağı sektası"na qoşulmusunuz. Sizə orada deyiblər ki, İsa gələcək və qiymətdə hər kəs diriləcək. Bunu sizə kim dedi?*

N.Qulubəyova:

- İsa dedi. Mən onunla danışdım.

Hakim:

- *Siz uşağı boğaraq öldürübsünüz?*

N.Qulubəyova:

- Yox. Dərman verdim ki, sağalsın. Qızdırması var idi. Xəstə idi.

Hakim:

- *Siz düşünürdünüz ki, uşağ elə həmin gün diriləcək?*

N.Qulubəyova:

- Hə.

Qeyd edək ki, 34 yaşlı N.Qulubəyova 5 yaşlı oğlu Fərid Quluzadəni boğaraq qətlə yetirib.

Hadisə paytaxtın Yasamal rayonu D.Bünyadzadə küçəsi ev 15 ünvanındakı mənzillərdən birində baş verib.

Orada yaşayan 2011-ci il təvəllüdü Fərid Quluzadənin meyiti aşkar olunub.

Uşağın xristian yönümlü təriqətin üzvü olan anası Nazilə Qulubəyova tərəfindən öldürüldüyü məlum olub. N.Qulubəyova "pis ruhları çıxartmaq" üçün oğlunun ağız nahiyəsinə əski parçası tutaraq sıxıb. Nəticədə azyaşlı ölüb.

İlkin MURADOV

Elan

Bakı şəhəri Xətai rayonu, Xudu Məmmədov küçəsi 29/42 ünvanında yerləşən, Stil MTK-nın inşa etdiyi 4-cü binanın 2-cü girişi 2-ci mərtəbəsində yerləşən 109A sayılı Şireliyeva Natevan Tofiq qızının adına olan mənzilə mülkiyyətə naməlum şəraitdə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) Dubay Əmirliyinin prokurorluğunda Azərbaycan vətəndaşının adı hallanan uşaq oğurluğu cinayəti istintaq olunur. Cinayət işi BƏƏ-nin Dubay Əmirliyində bank sektorunda çalışan Qırğızstan vətəndaşı Merim Beishekeyevanın şikayəti əsasında başlanıb. Merim Beishekeyeva azyaşlı övladı Ceylanın oğurlanması haqda prokurorluğu şikayət verdikdən sonra müvafiq araşdırmalar başlanıb.

M. Beishekeyeva şikayətində uşağın oğurlanmasında keçmiş həyat yoldaşı, Azərbaycan vətəndaşı Davud Bağirovdan şübhələndiyini göstərib. Sonradan aydın olub ki, azyaşlı 7 oktyabr 2015-ci ildə Dubaydan Türkiyəyə, oradan da Azərbaycana gətirilib. Hazırda D.Bağirov Dubay prokurorluğunda başlanmış 84766/2017 sayılı cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində tanınan 2 şəxsəndən biridir. Azyaşlı Ceylanın oğurlanması cinayətində iştirak etmiş Qazaxıstan vətəndaşı Zarina Jeksenbayeva artıq həbs olunub. Azyaşlının anası Merim Beishekeyeva zərərçəkən qismində tanınıb. İş üzrə növbəti istintaq hərəkəti 2017-ci il avqustun 24-nə təyin olunub.

Bu qalmaqallı iş üzrə Azərbaycanda da paralel olaraq məhkəmə müstəvisində bir neçə proses keçirilir. Müxtəlif məhkəmə instansiyalarında mülki qaydada aparılan işlərdə iddiaçı əsasən Merim Beishekeyevadır. Onun nümayəndəsi isə Abdulla Əfəndizadədir. İddialar Dubayda oğurlanaraq Türkiyə üzərindən Azərbaycana qaçırılan Ceylanın anasına qaytarılması ilə bağlıdır. Onu da qeyd edək ki, Ceyla ABŞ vətəndaşıdır.

Azərbaycan vətəndaşı Dubay Prokurorluğuna çağırıldı - uşaq oğurluğu işində yeni gəlişmə

Azərbaycanda isə oğurlanmış uşağın anasına və onun nümayəndəsinə qarşı qanunsuzluqlar artıb

Hazırda M. Beishekeyevanı və onun nümayəndəsi Abdulla Əfəndizadəni Davud Bağirov xüsusi ittiham qaydasında məhkəməyə verib. Xüsusi ittihamçı hesab edir ki, hər iki şəxs onun barəsində məlumatlar heqiqətə əks etdirməyən məlumatlar yayıblar. Faktlar isə ortalıqdır. Xüsusi ittihamda D.Bağirov yazır ki, azyaşlı Ceylanın Dubaydan oğurlanaraq Azərbaycana gətirilməsi heqiqət deyil. BƏƏ Baş Prokurorluğunda başlanmış cinayət işi isə onun bu fikirlərini təkrar edir. Belə deyilsə, Zarina Jeksenbayeva niyə bu gün təqsirləndirilən şəxs statusundadır?

Niyə Davud Bağirovu avqustun 24-də Dubay Prokurorluğuna təqsirləndirilən şəxs qismində dəvət ediblər? Niyə aylardır ki, Davud Bağirov Dubaya getmir? Ümumiyyətlə, D.Bağirov Dubayda hansı bizneslə məşğul olub? Bundan başqa, xüsusi ittihamçı Davud Bağirov Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Komitənin adından və orada çalışan Cəmilə Bağirovanın da adından çıxış edir. Halbuki qanunvericilikdə komitənin xüsusi ittihamçı qismində çıxış etməsinə yol verilmir. Bundan əlavə, bir şəxsin digər şəxsin adından xüsusi ittihamçı olması

da qanunaziddir. Amma D.Bağirov komitə əməkdaşının adından da məhkəməyə təqdim etdiyi xüsusi ittihamla çıxış edir.

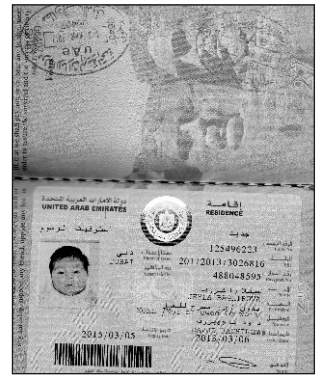
Maraqlıdır ki, D.Bağirov bundan əvvəl Nizami Rayon Məhkəməsinə də eyni məzmunlu xüsusi ittiham qaydasında şikayət vermişdi. Sonra isə şikayətini geri götürmüşdü. İndi isə eyni məzmunlu şikayət Xətai Rayon Məhkəməsinə verilib. Məhkəmə ittiham olunan tərəfə məlumat vermədən avqustun 11-də iclas keçirib. A.Əfəndizadə bu haqda mətbuatdan xəbər alaraq məhkəməyə gedib. Həkim Bəxtiyar Məmmədov baş verən qanunsuzluğu gizlətmək üçün köməkçi vasitə ilə iclasdan 10 dəqiqə əvvəl A.Əfəndizadəyə bildiriş göndərilməsi haqda bir sənəd göstərib. Faktiki isə bildiriş arxa tarixlə tərtib olunub və məhz məhkəmədən sonra A.Əfəndizadəyə göndərilib. Bundan başqa, məhkəmə iclasında A.Əfəndizadəyə təyin olunmuş vəkil işi tərk etməyib. A.Əfəndizadə məhkəmənin gizli keçirilməsinə etiraz edib, bundan sonra D.Bağirovun vəkilini iclasın avqustun 23-nə qədər təxirə salınmasını istəyib.

Avqustun 22-də isə iş üzrə

daha bir məhkəmə prosesi Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə, hakim Səriyyə Seyidovanın sədrliyi ilə keçiriləcək. Proses Merim Beishekeyevanın 1 sayılı Bakı İnzibati İqtisad Məhkəməsinin qərarından verdiyi apelyasiya şikayəti üzrə baş tutacaq. Bu axarla avqustun 23-də Xətai Rayon Məhkəməsinə D.Bağirovun M.Beishekeyeva və nümayəndəsi A.Əfəndizadəyə qarşı xüsusi ittiham qaydasında verilən şikayətinə baxılacaq.

Maraqlıdır ki, D.Bağirov qarşı tərəfin mətbuatdakı çıxışlarında qeyd etdikləri fikirlərə münasibət bildirərkən konkretlikdən qaçır. Azyaşlı Ceylanın anasının izni olmadan, onun heç bir yazılı razılığı olmadan Dubaydakı mənzildən oğurlanması, Türkiyəyə, oradan isə Azərbaycana gətirilərək burada illərdir nəməlum ünvanda saxlanılmasının üzərindən sükkulla keçir. Qarşı tərəfi yalan yaymaqda və qərəzli münasibətdə ittiham edir, A.Əfəndizadə haqda "özünü hüquq müdafiəçisi adlandıran" fikrini işlədir. Halbuki A.Əfəndizadə mətbuatdakı çıxışlarının heç birində özünü belə adlandırmayıb.

Aldığımız son məlumata görə, A.Əfəndizadə Ceyla Bağirovanın oğurlanması və Azərbay-

canda iş üzrə hakimlərin qərəzli, qanunazidd hərəkətlərindən prezidentə, 1-ci vitse-prezidentə, Məhkəmə Hüquq Şurasına, Ədliyyə Nazirliyinə, Qırğızstan və ABŞ səfirliklərinə müraciət ünvanlayıb. O, müraciətində Xətai Rayon Məhkəməsinin hakimi Bəxtiyar Məmmədovun, Səbəylə Rayon Məhkəməsinin sədri Araz Hüseynovun, Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin hakimləri Sahibxan Mirzəyevin, Vüqar Məmmədovun, Abiddin Hüseynovun, Rəqif Məmmədovun barələrə ciddi tədbirlərin görülməsini tələb edir.

E.MƏMMƏDƏLİYEV
P.S Yazıda adı hallanan hər kəsi dinləməyə, mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Çimərliklərdə xalqın cibini necə soyurlar

Küləkli havada çimənlər, dənizdə "qanun" yazanlar-çimərliklərdən reportaj

Çimərlik mövsümünün başa çatmasına təxminən 10 gün qalıb. Mövsümün nə vaxta qədər davam etməsinin havanın temperaturundan asılı olduğunu söyləyənlər də, görünən budur ki, əksər insanlar dənizə girmək eşqinə düşdüyü zaman havaya bir o qədər də fikir vermirlər. Əgər belə olmasaydı, küləkli havada, "qadağandır" lövhəsinin arxasında onlarla insan çəməzdi. Statistika görə, son bir ay ərzində ölkə çimərliklərində 11 nəfər boğulma təhlükəsi ilə üzləşib ki, onlardan da 7-si ölümlə nəticələnib...

Mövsümün son günlərində Novxanı və Mərdəkan çimərliklərində oldu. Öncədən qeyd edək ki, olduğumuz çimərliklərin hər ikisi pulludur və buradakı hər bir xidmət üçün də ayrıca ödəniş tələb olunur. İlk olaraq üz tutduq Novxanıda yerləşən özəl çimərliklərinə. Burada dəniz sahilində ard-arda özəl çimərliklər salınıb. Bu çimərliklərin sahibləri quruda öz ərazilərini hasara alaraq kimi, dənizdə də çərisindən ip çəkərək, su sərhədlərini təyin ediblər. Çimərliyə gələnlər bu ipə keçib, digərinin "ərazisi"ne keçmirlər. Keçə də bilməzlər. Çünki bunun qarşısını almaq üçün də ayrıca nəzarətçilər var...

Havanın küləkli olmasına baxmayaraq, çimərliyin girişində avtomobil saxlamağa yer yox idi. İçəri girmək istəyən bahalı avtomobil sahibləri nə qədər çox pul təklif etsələr də, nəzarətçi acizənə görkəm alaraq yerin olmadığını bildirirdi. Qapıdakı müzakirələrdən ya-

xa qurtardıqdan sonra içəri keçib, boş stolları birində əyləşdik. Dərhal ofisiyan yaxınlaşaraq bildirdi ki, stol üçün 15 manat ödəməlisiniz. Öyrəndik ki, həftəiçi burada boş stolların qiyməti 10 manat, həftə sonu isə 15 manat olur. Müştərilərdən bəziləri narazı şəkildə bildirdilər ki, elə bu stolların təzəsinin bazarda qiyməti 15 manatdır. Ofisiyan isə hər narazı şəxsə cavab verirdi ki, buranın qanunu belədir. İstəməyən, gəlməsin...

Məsələ bununla da bitmir. 15 manat xaricində nə sifariş versən, onu beş-altı qat baha qiymətə satırlar. Məsələn, çimərlikdə ən çox yeyilən bir boşqab qarpız, pendir və çörək burada 9 manata satılır. Mürəbbəli çayın qiyməti isə 6 manatdır. Əgər yemək yesən, o zaman bir şiş kabab 10 manatdır. Ancaq bir şərt də var ki, bunları almaq üçün gərək əvvəlcə 15 manat verib, boş stol götürəsən. Stol götürmədən adica çay belə ala bil-

mərsən. Həmçinin içəri qarpız və digər yeməkləri də keçirmək yasaqdır. Üzərində uzanmaq üçün işlədilən ləvazimata isə əlavə olaraq 3 manat ödəmək lazım gəlir. Bu qiymətlərə və şərtlərə baxmayaraq, yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, çimərlikdə insan əlindən yer tapılmırdı. Burada turistlərə də rast gəlmək olur. Xidmətçilər bildirdilər ki, turistlərin əksəriyyəti ruslar, türklər və pakistanlılardır. Burada ərəblərə çox az halda rast gəlmək olur. Müşahidə etdik ki, ərazidə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin əməkdaşları xidmət aparırlar və küləkli havada çimənlərə daha da ciddi nəzarət edirdilər. Bu baxımdan, sevgilisi ilə insanlardan uzaqlaşib dənizin içərilərinə doğru çəkilmək istəyənləri, dostları ilə üzgüçülük yarış keçirənləri heç də mövcud mühit qane etmirdi. Nəticədə FHN əməkdaşları onlara, onlar da FHN əməkdaşlarına irad bildirirdilər. Onu da qeyd edək ki, çimərlikdən çıxıb, yuyunmaq üçün 1.5 manat pul ödəməlisən.

Novxanı çimərliyindən ayrıldıqdan sonra yol aldıq məşhur "Qızıl qum" çimərliyinə. Müşahidə etdik ki, buradakı vəziyyət Novxanıdan çox fərqlidir. Fərqlilik elə girişdə hiss

olunur. Belə ki, çimərliyin ərazisində heç kim dayanacaq nəzarətçisinə yer üçün yüksək məbləğ təklif etməyirdi. Əksinə, dayanacaqda bir nəfər yeniyyətə dayanıb, tez-tez "yerləre endirimlər" deyib qışqıraraq, müştəri yığırdı. Elə stolun da pulunu hələ içəri keçmədən öncə oradaca alırlar. Belə ki, burada taxtadan düzəldilmiş oturmaq üçün yerlər həftə

içi 5 manat, həftəsonu isə 7 manatdır. Əgər geyinib-soyunma yerindən (taxtadan düzəldilmiş kiçik və natəmiz yer) istifadə edərsən, dayanacaqda qışqıraraq müştəri çağıran uşaq dərhal səni haqlayıb, 20 qəpiyini alır. Hər iki çimərlikdə aldığımız müqabilində bizə qəbz vermədilər.

Müşahidə etdik ki, burada Novxanıdan fərqli olaraq hər kəs özü üçün qarpız, pendir və digər bu kimi qidalara gəlir. Hətta səmovar gətirib, çay qoyanlar da var idi. Çox az adam yaxınlaşdıqda yerləşən kafedən nə isə sifariş verirdi. Hava küləkli olsa da burada təhlükəsizlik tədbirləri çox aşağı idi. İnsanlar da hündür dalğalara məhəl qoymayıb, əksinə, dalğanın üstünə atılırdılar. Qadınlar adi gündəlik geyimdə suya girir, uşaqların əksəriyyəti isə paltarsız çimirdilər. Yüksək dalğa olmasına baxmayaraq, valideynlər uşaqlara demək olar ki, nəzarət etmirdi.

Söhbət etdiyimiz Mərdəkan sakini Əflatan İmanov bildirdi ki, hər həftə nəvələri ilə bu çimərliyə gəlir:
 "İndi nəvələrim harada çimirsə, mən də orada çimirəm. Qocalıq üzümə imkan vermədiyi üçün dərinə getməmişəm. Ona görə də biz tərəfdə deyirlər ki, nəvə ilə babanı fərqləndirən bircə onların yaşıdır (gülür). Mənim öz uşaqlığım da buralarda keçib. Əvvəllər dənizdə kim istəsə, pulsuz-parasız gəlib çimərdi. İndi içəri keçmək üçün 7 manat alırlar. Bir şey var ki, camaat əvvəl buranı zibilləyirdi. Dənizdə çiməndə day üstümüzdə yarımayan şey qalmırdı. Hər kəs yediyini dənizə atırdı. İndi isə o baxımdan yaxşıdır ki, təmizlikdir".

"Niyə küləkli havada uşaqları suya buraxırsınız", deyə verdiyimiz suala isə ağsaqqal əlini yelləyib, "heç nə olmaz" deyib suya girdi.

Əli RAİS
Fotolar müəllifindir

MUSAVAT

Son səhifə

N 174 (6788) 22 avqust 2017

Taleyi təyyarə ilə bağlanan adam

1990-cı ildə təyyarədə dünyaya gələn Türkiyə sakini Erkan Geldi "Turkish Airlines" hava şirkətində işə düzəlib. Lenta.ru "The Daily Mail"ə istinadən xəbər verir ki, Erkanın anası onu İzmir-Frankfurt səfəri zamanı 9 aylıq hamilə ikən dünyaya gətirib. Uşağı təyyarənin Erkan adlı pilotunun şərafinə belə adlandırdılar. Hazırda 25 yaş olan Erkan isə ingilis dili müəllimi olaraq bakalavr təhsili alıb. Amma təhsilini bitirəndən sonra təyyarədə stüard işləməyə qərar verib. İş görüşməsi zamanı E.Geldi bildirib ki, o, bu peşəni yox, bu peşə onu seçib: "Mənim atam Almaniya yada işləyirdi və biz tez-tez təyyarə səyahəti etməli olurduq. Hər dəfə təyyarəni görəndə fikirləşirdim ki, görəsən orda işləmək maraqlı ola bilərmi?"

2009-cu ildə AirAsia aviakampaniyası təyyarədə doğulan bir uşağa ömür boyu pulsuz uçuş haqqı hədiyyə edib. Həmin oğlan təyyarə yerdən 610 metr yüksəklikdə olanda, konkret olaraq Kuala-Lumprun üstündən keçəndə dünyaya gəlib.

Klassik musiqi insana pul xərclədir

Musiqi insanların alış-veriş zamanı davranışlarına ciddi təsir göstərir. Bu, Almaniyaadakı bir market şəbəkəsinin təcrübələri əsasında sübut edilib. Məlum olub ki, klassik musiqi insanların daha çox pul xərcləməsinə səbəb olur. Buna görə də sözügedən market şərab şöbəsində Bethovenin əsərlərini səsləndirən kimi, insanların bahalı şərablara yönəlməsi halları artıb. Amma istehlakçı dərnəkləri buna etiraz edir: onların fikrincə, bu musiqinin marketlərdə səsləndirilməsi istehlakçı hüquqlarına ziddir. Bu, geyim mağazaları, restoranlar üçün də keçərlidir. İnsanlar fonda klassik musiqi olanda

daha bahalı geyimlərə, yeməklərə meyli edir. Mannheim Universiteti psixoloqları

sübut edib ki, klassik musiqi insanların lüksə olan meylini artırır.

Sevgilisini arıqlatmaq istəyirdi, özünü həbs etdilər

Böyük Britaniyanın Şeffild məhkəməsi Məhəmməd Ənvər adlı sakinin həbsinə qərar verib. Buna səbəb onun öz sevgilisini fitnesslə məşğul olmağa, eləcə də dietaya məcbur etməsi olub. Kişi 16 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Bu, Məhəmmədin öz sevgilisi Cemma Doertiyə qarşı emosional təzyiqin nəticəsi olub. Kişi onu bəzi idman hərəkətlərini dəfələrlə təkrarlamağa, eləcə də çörək və şirniyyatdan imtinaya vadar etmək istəyib. Bundan başqa, o, sevgilisinin paltarlarını özü seçirmiş. 30 yaşlı Doerti məhkəmədə deyib ki, Ənvər ona dünyanın məşhur, gözəllik simvolu sayılan qadınlarının fotolarını göstərərək, "sən niyə onlar kimi gözəl görünü bilmirsən" deyərək tez-tez soruşmuş. Cemmanın sözlərinə görə, sevgilisi ondan hər gün qaçış aparatında 500 kilokalori "yandırmasımı" tələb edirmiş: "Bir dəfə mən 425 kilokalori itirdiyim dəqiqədə qaçış aparatından düşdüm. Çünki o yatmışdı. Mən ondan çox qorxurdum".

Britaniyalı qız bildirib ki, münasibətlərinin başlanğıcında Ənvər özünü belə aparmırdı. Son bir ildə isə "fitness zorakılıq" başlanıb: "Onun əhvalı tez-tez korlanırdı və mənə həyatı zəhər edirdi".

O, eyni zamanda etiraf edib ki, Ənvər onu tez-tez döyürmüş. Hətta bir dəfə buna görə intihara cəhd edib.

Rus turistlər bir-birinə nifrət edirmiş

Rus turistlərin 40 faizi xarici ölkələrdə baş tutan tətillər zamanı öz həmvətənləri ilə görüşü arzu edilməz sayır. Skyscanner turist servisinin 2.5 min nəfər rus turist arasında keçirdiyi rəy sorğusunun nəticələrinə görə, respondentlərin 40 faizi ümumiyyətlə həmvətənlərinə diqqət göstərmirlər, qalanları isə bu görüşdən məmnundurlar. 26 faiz bu qarşılaşmadan qeyri-məmnunluğu rusların səyahət etdikləri ölkənin mədəniyyət və adət-ənənəsinə hörmətsizlikləri ilə izah ediblər. Daha 23 faiz isə qeyd edib ki, rusların ətrafdakilərə münasibəti alçaldıcı olur, 17 faiz rusların alkoqollu içkilərdən çox istifadə etməsini əsas götürüb. Rəyi soruşulanların 23 faizi isə bu görüşdən məmnun olur. Onlar hesab edir ki, həmvətənlərlə şən vaxt keçirmək daha məqsədəuyğundur.

44 faiz respondent isə iddia edib ki, ruslar tətillər zamanı özlərini digər millətlərdən olan turistlərdən daha pis aparırlar.

QOÇ - Maliyyə məsələləri ilə bağlı əlverişli gün olsa da, çox güman ki, mübahisəsiz keçinməyəcəksiniz. Ədalətli qərarlara hörmətlə yanaşın. Nəhərdən sonra səfərə çıxmağa dəyər.

BUĞA - Böyük dəyişikliklər astanasındasınız. Ulduzlar sürpriz dolu məqamlar yaşayacağınıza imkan verəcək. Amma belə anlarda kiməsə yalan satmaq, hiyləgərlik etmək yolverilməzdir.

ƏKİZLƏR - Olduqca müəmmal gündür. Ətrafınızda cərəyan edən proseslərdən baş çıxara bilməyəcəksiniz. Bu səbəbdən də hər hansı addımı atmazdan qabaq ehtiyat tədbirlərinizi artırmalısınız.

XƏRÇƏNG - Aktiv gündür. Nəzərdə tutduğunuz planların əksəriyyətini reallaşdırmağa biləcəksiniz. Tərəddüd etdiyiniz məsələlərdə mütləq məsləhət alın. Nahar ərəfəsindən sonra sevindirici hadisələr gözlənilir.

ŞİR - Neçə gündən bəri başladığınız işgüzar fəaliyyətinizi bu təqvimdə də davam etdirməlisiniz. İşlə bağlı qarşınızı kəsən bütün maneələri dəf etməyə çalışın. Kənar təsirlərə aludə olmayın.

QIZ - Həddindən ziyadə uğurlu gündür. Ovqatınız xoş, maddi durumunuz isə qənaətbəxş olacaq. Odur ki, bu istiqamətdə aktivliyinizi artırmalısınız. Ailə problemlərinə biganə yanaşmayın.

TƏRƏZİ - Şəxsi büdcənizdə irəliləyişə nail olmaq üçün gözəl şanslarınız var. Uzun müddət ala bilmədiyiniz borclarınızı və ya haqqınızı almaqda ulduzlar sizə kömək göstərəcək. Axşamı evdə keçirin.

ƏQRƏB - Göy qübbəsinin qənaətlərinə görə, yavaş-yavaş həyatın nəbzini tutmağa başlamısınız. Daxili sarsıntılarınız da səngiməkdədir. Gününüzü daha maraqlı etmək üçün qonaq getməyə çalışın.

OXATAN - Maraqlı hadisələrlə rastlaşacağınız gözlənilir. Hətta könüləcan əhatədə də iştirak edə bilərsiniz. Yeni iş üslubuna keçmək barədə tərəfdaşlarınızla bir daha götür-qoy edin.

OĞLAQ - Müəyyən məziyyətlərinə görə uğurlu gün hesab etmək olar. Ailə-sevgi münasibətlərindən tutmuş iş prinsipinə qədər rastlaşdığınız olaylar yalnız xeyirli olacaq. Özünüzü bədbinləşdirməyin.

SÜTƏKƏN - Ümumi əhvalınız qənaətbəxş olsa da, iş yerində çətinliyiniz gözlənilir. Bu səbəbdən üzərinizə düşən vəzifələrin məsuliyyətini hiss etməlisiniz. Axşam uzaq yola çıxmağa dəyər.

BALIQLAR - Son vaxtlar özünü qapılmağınız heç də ulduzların xoşuna gəlmir. Çünki bu kimi hallar insanın ümidini qırır. Nəhərdən sonra qonaq gedin ki, fikriniz dağılsın. Pul da gözlənilir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Əgər baharda doğulmusansa...

Mart və aprel ayında doğulanların karyeraları daha uğurlu olur.

Sən demə, doğum tarixi insanların karyeralarına təsir edir. Britaniya Kolumbiyası Universitetinin tərkibində fəaliyyət göstərən Sauder Biznes Məktəbinin alimləri maraqlı araşdırma aparıblar. Məlum olub ki, yay aylarında anadan olan şəxslərin rəhbər vəzifələrdə işləmək şansı daha azdır.

Bir neçə il ərzində 500-ə qədər böyük şirkətlərin direktorlarının bioqrafiyasını araşdıran mütəxəssislər iyun və iyul aylarında anadan olanların rəhbər vəzifələrdə daha az təmsil olunduğunu müəyyən ediblər. 500 şirkət rəhbərindən yalnız 6 faizi iyunda, 5,8 faizi isə iyulda anadan olub. Şirkət direktorlarının əksəriyyəti mart və aprel aylarında doğulanlardır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.